

^HGÜRÜLTÜYE NEDEN OLMA SUÇU

Dr. Öğr. Üyesi Mahmut KAPLAN*

Dr. Öğr. Üyesi R. Barış ATLADI**

Öz

Gürültüye neden olma suçu 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 183. maddesinde Çevreye Karşı Suçlar başlığı altında düzenlenmiştir. İstenmeyen ve rahatsız edici sesler anlamına gelen gürültünün insanlar üzerinde fiziksel, psikolojik ve fizyolojik bir takım zararlı etkileri vardır. Kanun koyucu kişilerin sağlığı açısından zararlı olan gürültüyü yasaklayarak bireylerin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkını koruma altına almıştır. Ancak gürültü sadece insanlara zarar vermediğinden dolayı olarak çevre de korunmaktadır. Potansiyel tehlike suçu olarak düzenlenen gürültüye neden olma suçunda fail, ilgili mevzuatta belirlenen yükümlülüklerle aykırı olarak ve insan sağlığına zarar vermeye elverişli bir gürültü meydana getirirse gürültüye neden olma suçu oluşacaktır. Bu noktada ikili bir inceleme yapılmaktadır. İlk olarak gürültünün mevzuatta belirlenen yükümlülüklerle aykırı olup olmadığı tespit edilecektir. Devamında ise yükümlülüğe aykırı gürültünün insan sağlığına elverişli olup olmadığı belirlenecektir. Ancak ikinci aşamada somut bir tehlikenin veya zararın ortaya çıkması aranmayacaktır.

Anahtar Kelimeler

Gürültüye neden olma, somut tehlike, potansiyel tehlike, yükümlülüklerle aykırılık, çevre hakkı

OFFENCE OF CAUSING NOISE

Abstract

The offence of causing noise was defined in the article 183 of Turkish Criminal Code no:5237, under the heading "Offences Against Environment". Noise, which

^H Hakem incelemesinden geçmiştir.

* Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi (e-posta: kaplan.mahmut@gmail.com) ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2006-8785> (Makalenin Geliş Tarihi: 13.11.2018) (Makalenin Hakemlere Gönderim Tarihleri: 14.11.2018-16.11.2018/Makale Kabul Tarihleri: 10.01.2019-29.02.2019)

** Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi (e-posta: atladi@akdeniz.edu.tr) ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1089-1057> (Makalenin Geliş Tarihi: 13.11.2018) (Makalenin Hakemlere Gönderim Tarihleri: 14.11.2018-16.11.2018/Makale Kabul Tarihleri: 10.01.2019-29.02.2019)

means undesirable and bothering sounds, has a number of harmful physical, psychological and physiological effects on humans. The legislator protects individuals' rights to live in a healthy and balanced environment by prohibiting the noise that is detrimental to their health. Moreover, environment is also being preserved because noise is not only damaging humans. Causing noise, regulated as a potential danger crime, will be constituted if perpetrator causes noise in a way which is capable of harming the health of another and is contrary to the obligations identified in the relevant laws. At this point, a double analysis has been employed. First, it will be determined whether the noise is against the obligations set forth in the legislation. In the following, it will be determined whether the noise, which is contrary to the obligations, is appropriate for human health. However, in the second stage, any concrete danger or damage emerged will not be required.

Keywords

Causing noise, concrete danger, potential danger, non-compliance, right to environment

I. GENEL BİLGİLER

Gürültüye Neden Olma Suçu, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun *Özel Hükümlerin* yer aldığı ikinci kitabının *Topluma Karşı Suçlar* başlıklı 3. Kısmında yer alan *Çevreye Karşı Suçlar*¹ bölümünün 183. maddesinde düzenlenmiştir. Madde düzenlemesine göre; “İlgili kanunlarla belirlenen yükümlülüklere aykırı olarak, başka bir kimsenin sağlığının zarar görmesine elverişli bir şekilde gürültüye neden olan kişi, iki aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır”². Çevrenin ceza hukuku aracılığıyla korunması ihtiyacı karşısında, kanun koyucu ceza hukuku reformunu gerçekleştirirken, Avrupa Birliği'nin 2003/80/JHA sayılı “Çevrenin Ceza Hukuku Yoluyla Korunması Hakkında Çerçeve Kararı” ile uyumlu bir şekilde çevreye karşı işlenen suçlara yeni ceza kanununda yer vermiştir³. İnceleme konumuz olan gürültü kirliliği düzenlemesi de AB'nin 25.6.2002 tarih ve 2002/49/EC sayılı *Çevresel Gürültünün Yönetimi ve Değerlendirilmesi Direktifi* ile uyumluluğu yakalama çabasını karşılamaktadır. Özellikle Çevre Kanunu m. 14'e dayanılarak çıkarılan Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimine İlişkin Yönetmelik hükümleri, AB direktifi doğrultusunda çıkarıldığından doktrinde olumlu karşılanmaktadır⁴.

Bilhassa 19'uncu yüzyılda giderek ivme kazanan ve etkilerini 20'nci yüzyılda artan şekilde gösteren sanayileşmenin doğal bir sonucu olarak karşı karşıya

¹ Türk Ceza Kanunu'nun *Çevreye Karşı Suçlar* bölümü; *Çevrenin Kasten Kirlenmesi, Çevrenin Taksirle Kirlenmesi, Gürültüye Neden Olma ve İmar Kirliliğine Neden Olma* suçlarından oluşmaktadır.

² Madde gerekçesi ise şu şekildedir: *Madde metninde gürültüye neden olma fiili suç olarak tanımlanmıştır. Ancak, bunun için, gürültünün başkalarının sağlığının zarar görmesine elverişli olabilecek şekilde yüksek olması gerekir.*

³ **Kaplan**, Mahmut: *İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu*, Seçkin, Ankara, 2018, s. 21 vd. Çevrenin ceza hukuku ile korunması gerekliliğine ilişkin tartışmalar için aynı eserin ikinci bölümüne bakılabilir. Ayrıca bkz. **Toroslu**, Nevzat: “Doğal Çevrenin Kirlenmesi ve Ceza Hukuku”, Prof. Dr. Akif Erginay'a 65. Yaş Armağanı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, Yay. No: 460, ss. 149-190, s. 149; **Bayraktar**, Köksal: *Çevrenin Korunması ve Türk Hukuku*, Seha L. Meray'a Armağan, C. I, SBF Basın ve Yayın Yüksek Okulu Basımevi, Ankara, 1981, ss. 68-78, s. 77; **Şen**, Ersan: *Çevre Ceza Hukuku*, Kazancı, İstanbul, 1994, s. 59 vd.; **Ulusoy**, Ali D.: “Çevre Kirlenmesinin Oluşmasından Sonraki Aşamada Medeni Hukuk, Ceza Hukuku ve İdare Hukuku Çözümlerine Genel Bir Bakış”, AÜHF, 1993, Cilt 43, S. 1-4, ss. 125-142, s. 125 vd.; **Keleş**, Ruşen/**Ertan**, Birol: *Çevre Hukukuna Giriş*, İmge, Ankara, 2002, s. 170 vd.; **Kloepfer**, Michael/**Vierhaus**, Hans-Peter/**Hellriegel**, Mathias: *Umweltstrafrecht*, 2. Auflage, Verlag C. H. Beck, Münih, 2002, s. 1 vd.; **Ertürk**, Hasan: *Çevre Politikası*, Ekin, Bursa, 2011, s. 193 vd.; **Yokuş-Sevük**, Handan: *Çevre Hukuku Doğal Çevrenin Korunması*, Adalet, Ankara, 2013; s. 223 vd.; **Üçışık**, H. Güzin/**Üçışık**, H. Fehim: *Çevre Hukuku*, Ötüken, İstanbul, 2013, s. 293 vd.; **Kaplan**, Mahmut/**Kantarıcı**, Nurullah: “Protection Of Environment In Turkey Through Criminal Law”, *Contemporary Issues In Social Sciences And Humanities* (Ed. William H. Taylor), London&İstanbul, 2017 s. 292-296, s. 292 vd.

⁴ **Ahca**, Süheyla Suzan: *Kent-Çevre-Hukuk*, Seçkin, Ankara, 2011, s. 88.

kalınan çevre sorunları giderek dramatikleşmiş⁵ ve çevrenin hukuk eliyle korunmasına yönelik düşüncelerin ortaya atılmasına neden olmuştur. İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesi ile sanayi tesislerinin sayısı ve üretiminin hızla yaygınlaşması çevreyi yaşanabilir olmaktan çıkma tehlikesi ile karşı karşıya bırakmıştır⁶. Bu sebeple 1960lardan sonra çevrenin korunmasına yönelik tartışmalar, hem düşünce dünyasında hem de toplumsal hayatta mevcut gelişmelere tepki olarak karşımıza çıkmıştır⁷. Bu tepkilerin ve tartışmaların sonucunda, 1972 yılında Stockholm'de Çevre Konferansı toplanmış ve toplantı sonunda bir deklarasyon yayınlanarak, çevrenin korunmasının hem insanlığın hem de hükümetlerin görevi olduğu vurgulanmıştır⁸.

1960lardan başlayarak günümüze kadar gelen bu probleme kanun koyucumuz da kayıtsız kalmamış ve çevrenin korunmasına yönelik çeşitli kanuni düzenlemeler yapmıştır⁹. Çalışma konumuzunu oluşturan gürültü kirliliği de 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda suç olarak düzenlenmeden önce 9.8.1983 tarih ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 14. maddesinde düzenlenmişti¹⁰. Anılan Kanunun 14. maddesi 26.4.2006 tarih ve 5491 sayılı Kanun'un 11. maddesi ile değiştirilmiştir. Madde düzenlemesi şu şekildedir: “*Kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde ilgili yönetmeliklerle belirlenen standartlar üzerinde gürültü ve titreşim oluşturulması yasaktır. Ulaşım araçları, şantiye, fabrika, atölye, işyeri, eğlence yeri, hizmet binaları ve konutlardan kaynaklanan gürültü ve titreşimin yönetmeliklerle belirlenen standartlara indirilmesi için faaliyet sahipleri tarafından gerekli tedbirler alınır.*” ÇK'nın 14. maddesine aykırılık ise aynı kanunun 20. maddesinde yaptırım altına alınmıştır. İlgili maddede göre, “*Bu Kanunun 14 üncü maddesine göre çıkarılan yönetmelikle belirlenen önlemleri almayan veya standartlara aykırı şekilde gürültü ve titreşime neden olanlara, konutlar için 400 Türk Lirası, ulaşım araçları için 1.200 Türk Lirası, işyerleri ve atölyeler için 4.000 Türk Lirası, fabrika, şantiye ve eğlence gürültüsü için 12.000 Türk Lirası idarî para cezası verilir.*” Benzer şekilde

⁵ Bu çerçevede “Yeşil Büyüme” kavramı, “Sürdürülebilir Kalkınma” tartışmalarının bir sonucu olarak ileri sürülmüş ve kendisine geniş kitleler nezdinde taraftar bulabilmiştir. Yeşil büyüme kavramına ilişkin ayrıntılı açıklamalar için bkz. **Yalçın**, A. Zafer: Yeşil Büyüme – Çevre Kirliliği ve Eşitsizliklere Karşı Yeni Bir Büyüme Paradigması - , Ekin, Bursa, 2017, passim.

⁶ **Kaplan**, s. 21.

⁷ **Görmez**, Kemal: Türkiye’de Çevre Politikaları, Gazi Büro, Ankara, 1991, s. 57; **Kaplan**, s. 21.

⁸ **Görmez**, s. 59; **Kaplan**, s. 21.

⁹ Konuya ilişkin *Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, Kıyı Kanunu, Orman Kanunu, Çevre Kanunu, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, İmar Kanunu, Belediye Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve İl Özel İdaresi Kanunu* örnek olarak belirtilebilir.

¹⁰ Maddenin ilk hali şu şekildeydi: m. 14: *Kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde yönetmelikle belirlenen standartlar üzerinde gürültü çıkarılması yasaktır. Fabrika, atölye, işyeri, eğlence yeri, hizmet binaları, konutlar ve ulaşım araçlarında gürültünün asgariye indirilmesi için gerekli önlemler alınır.*

30.3.2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 36. maddesinde de gürültü kirliliği bir kabahat olarak düzenlenmiştir. Madde düzenlemesine göre, “(1) Başkalarının huzur ve sükununu bozacak şekilde gürültüye neden olan kişiye, elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. (2) Bu fiilin bir ticarî işletmenin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. (3) Bu kabahat dolayısıyla idarî para cezasına kolluk veya belediye zabıta görevlileri karar verir.” Görüldüğü üzere gürültü kirliliği ile mücadelede elimizde Çevre Kanunu, Kabahatler Kanunu ve Türk Ceza Kanunu olmak üzere birden çok yasa bulunmaktadır. Aşağıda gürültüye neden olma suçu incelenme konusu yapılacak olup, Kabahatler Kanunu ve Çevre Kanunu'na konuyla ilgili düzenlemelere sadece irtibatlı olduğu kısımlarda yer verilecektir.

Ülkemizin de tarafı olduğu ve Anayasamızın 90/5'inci maddesi düzenlemesi gereği iç hukukumuzun ayrılmaz bir parçası olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde gürültü kirliliğine dair açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi konuya dair vermiş olduğu çok sayıda kararlarında gürültünün önlenmemesini Sözleşme'nin 8. maddesinde koruma altına alınan özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlali saymıştır¹¹.

II. KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Korunan hukuki değer, cezalandırma yetkisinin temelini oluşturmaktadır. Bu sebeple bir davranışın suç olarak düzenlenmesinin dayanağı, bu davranışla zarar veya tehlikeyle karşı karşıya bırakılan hukuksal değeridir¹². Dolayısıyla bir davranışın suç olarak düzenlenmesiyle bir hukuksal değer koruması amaçlanmaktadır. Bu yüzden hukuki değer belirlenmesi normun konuluş amacıyla bağlantılı olarak yapılmalıdır. Hukuki değer, doktrinde farklı şekillerde tanımlanmıştır. Bu kapsamda bir tanıma göre hukuki değer; kanun koyucuyu suç tipini düzenlemeye iten soyut menfaattir¹³. Diğer bir tanım ise hukuki değerleri, toplumun ceza hukuku tarafından korunan yaşamsal değerleri olarak ifade

¹¹ *Moreno Gomez v. İspanya*, T. 16.11.2004, p.53; *Borysiewicz v. Polonya*, T. 1.7.2008, p. 48; *Giacomelli v. İtalya*, T. 2.11.2006, p. 76; *Hatton ve Diğerleri v. Birleşik Krallık*, 8.7.2003, p. 96; *Deés v. Macaristan*, T. 9.11.2010, p. 21; *Leon ve Agnieszka Kania v. Polonya*, T. 21.7.2009, p. 98-104.

¹² **Puig**, Santiago Mir: “Legal Goods Protected by the Law and Legal Goods Protected by the Criminal Law as Limits to the State's Power to Criminalize Conduct”, *New Criminal Law Review: An International and Interdisciplinary Journal*, Vol. 11, No. 3 (Summer 2008), ss. 409-418, (İngilizce' ye çeviren: Luis E. Chiesa), s. 409-410.

¹³ **Özbek**, Veli Özer/**Kanbur**, M. Nihat/**Doğan**, Koray/**Bacaksız**, Pınar/**Tepe**, İlker: *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 6. Bs., Seçkin, Ankara, 2015, s. 219.

etmektedir¹⁴. Hukuki değere ilişkin bu tanımdan hareket eden bazı yazarlar; hukuki değeri, suçun hukuki konusu olarak adlandırmaktadırlar¹⁵.

Hukuki değer, ceza normunun düzenlenmesinin arka planında olan, açıkça norm içerisinde yer almayan ve fakat normun düzenlenmesine neden olan değerdir¹⁶. Aynı zamanda korunmaya layık bir değerdir. Hukuki değer yaşama hakkı, vücut bütünlüğü hakkı, mülkiyet hakkı gibi bireylere ait olabileceği gibi, çevre hakkı, adliyenin düzenli işleyişi gibi topluma ait değerler de olabilir¹⁷.

Çevreye karşı işlenen suçlar ile korunan hukuki değer ne olduğu konusu öğretilerde tartışmalıdır. Bu tartışmaları *ekosentrik* ve *antroposentrik* yaklaşım olmak üzere iki ana grupta toplayabiliriz¹⁸. Çalışmanın amacını aşmamak kaydıyla bu teorilere kısaca değinmek isteriz¹⁹.

Ekosentrik görüşe göre korunan hukuki değer çevredir. Başka bir ifadeyle çevrenin bizzat kendisi korunmaya değerdir. Bu sebeple çevre, insanlardan bağımsız olarak, korunmalıdır. Hatta insanlara faydası olamayan bir bitki yahut hayvan türü dahi korunmaya layıktır²⁰. Antroposentrik görüş ise insanı esas almakta ve insan hayatının tehlikeyle karşılaşması önlenmek istenmektedir²¹. Bu görüşte çevresel değerler, bunlardan yararlanmakta olan insanlar açısından anlamlı ve faydalı oldukları sürece ve ölçüde korunmak durumundadırlar.

5237 sayılı TCK'nın 181-184. maddelerinde düzenlenen çevreye karşı suçlarda korunan hukuki değer çevre hakkı olduğu görülmektedir²². Çevre hakkı

¹⁴ **Koca**, Mahmut/Üzülmez, İlhan: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 8. Bs. Seçkin, Ankara, 2015, s. 108.

¹⁵ **Hafizoğulları**, Zeki/Güngör, Devrim: "Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi", TBB Dergisi, S. 69, Y. 2007, ss. 21-51, s. 22 vd.

¹⁶ **Rengier**, Rudolf: Strafrecht Allgemeiner Teil, 3.Bs., C. H. Beck, Münih, 2011, s. 7; **Grop**, Walter: Strafrecht Allgemeiner Teil, 4. Bs., Springer, Heidelberg, 2015, s. 37.

¹⁷ **Rengier**, s. 8; **Frister** Helmut: Strafrecht Allgemeiner Teil, 4. Bs., C. H. Beck, Münih, 2009, s. 20.

¹⁸ **Eisele**, Jörg: Strafrecht Besonderer Teil I, 2. Bs., W. Kohlhammer, Stuttgart, 2012, s. 394. Ancak doktrinde bu görüşlerin daha farklı bir şekilde gruplandırıldığı görülmektedir. Bu yazarlardan **Saliger**, hukuki değere ilişkin görüşleri dört grupta toplamaktadır. Yazar, teorileri; antroposentrik teori, ekosentrik teori, idari teori ve karma (antroposentrik ve ekolosentrik teorisinin birlikteliği) teori olarak sınıflandırmaktadır: **Saliger**, Frank: Umweltstrafrecht, Verlag Franz Vahlen, Münih, 2012, s. 12; Aynı yönde gruplandırma için bkz. **Atladi**, Ramazan Barış: Amsträgerstrafbarkeit im Umweltstrafrecht, Rechtsvergleichende Analyse der Rechtslage in Deutschland und der Türkei, Peter Lang, Frankfurt am Main, 2011, s. 53.

¹⁹ Bu teoriler ile idari ve karma teoriler hakkında detaylı bilgi için bkz. **Saliger**, s. 12 vd; **Atladi**, s. 53 vd; **Kaplan**, s. 35vd.

²⁰ **Saliger**, s. 14; **Ünver**, Yener/**Nuhoğlu** Ayşe: Federal Almanya Çevre Ceza Hukuku, Beta, İstanbul, 1999, s. 54; **Rengier**, Rudolf: Strafrecht Besonderer Teil II, 15. Bs., C. H. Beck, Münih, 2014, (**Rengier**, B-II), s. 434; **Wessels**, Johannes/**Hettinger**, Michäl: Strafrecht Besonderer Teil I, 38. Bs., C.F. Müller, Heidelberg, 2014, s. 337; **Eisele**, s. 394.

²¹ **Saliger**, s. 12; **Rengier**, B-II, s. 435; Görüşe ilişkin değerlendirmeler için bkz. **Aygörmez-Uğurlubay**, Gülsün Ayhan: Çevreye Karşı Suçlar, Yetkin, Ankara, 2015, s. 76-77.

²² Her ne kadar 1994 tarihli bir eser olsa da **Şen**, çevreye karşı suçlarda korunan hukuki değer çevre hakkı olduğunu belirtmektedir. **Şen**, s. 115-118; Aynı yönde bkz. **Hafizoğulları**,

Anayasa m. 56/1'de “Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir” şeklinde tanımlanmıştır. Çevre ise, 2872 sayılı ÇK'nın 2. maddesinde “canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamı” ifade eder şeklinde tanımlanmıştır. Yine aynı maddede çevre kirliliği de tanımlanmıştır. Maddeye göre çevre kirliliği; “çevrede meydana gelen ve canlıların sağlığını, çevresel değerleri ve ekolojik dengeyi bozabilecek her türlü olumsuz etkiyi” ifade eder.

Gürültüye neden olma suçu ile korunan hukuki değer yukarıda çevreye karşı suçlara ilişkin yaptığımız açıklamalardan da görüleceği üzere Anayasa m. 56'da güvence altına alınan sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı yani çevre hakkıdır²³. Zira kanun koyucu suç tipini düzenlerken “başka bir kimsenin sağlığının zarar görmesine elverişli bir şekilde” demek suretiyle bireyin sağlığını korumayı amaçladığını vurgulamaktadır. Gürültü insanların ruh sağlığı açısından da ciddi sorunlar oluşturduğundan bireyin sağlık hakkı da korunmaktadır²⁴. Ancak aşırı gürültü salt bireyler için değil aynı zamanda çevreyi oluşturan bileşenler bakımından da sorun yaratacağı için dolaylı olarak çevre de korunmaktadır²⁵.

Zeki/Özen, Muharrem: Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Topluma Karşı Suçlar, US-A Yayıncılık, Ankara, 2012, s. 51; **Gezgin-Kayan**, Rahşan Bengi: “Gürültüye Neden Olma/Gürültü Kirliliği”, CHD, Y.3, S. 7, Ağustos 2008, s. 113-114; **Artuk**, M. Emin/**Gökçen**, Ahmet/**Yenidünya**, A. Caner: Ceza Hukuku Özel Hükümler, 14.Bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s. 461; **Artuk**, Mehmet Emin: “Çevrenin Kasten Kirlenmesi Suçu (TCK m.181)”, Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi ve Çevreye Karşı Suçlar Paneli, (Ed. Murat Balcı), Seçkin, Ankara, 2012, s. 120; **Balcı**, Murat: “Çevrenin Taksirle Kirlenmesi Suçu (TCK m.182)”, Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi ve Çevreye Karşı Suçlar Paneli, (Ed. Murat Balcı), Seçkin, Ankara, 2012, s. 165; **Yokuş-Sevük**, s. 295. **Özcan** ise TCK'da düzenlenen çevreye karşı suçlar ile korunan hukuksal değerler karma nitelikte olduğunu belirtmektedir. **Özcan**, Onur: “Türk Hukukunda Çevre Suçları”, Uğur Alacakaptan Armağanı, C.1, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2008, s. 571; **Yılmaz**, Murat: Kişilerin Huzur ve Sükununu Bozma, Legal, İstanbul, 2017, s. 41.

²³ **Yenerer-Çakmut**, Özlem: Kişilerin Huzur ve Sükununu Bozma ve Gürültüye Neden Olma Suçları, Beta, İstanbul, 2014, s. 96; **Yokuş-Sevük**, Handan: “Gürültü Kirliliğine Neden Olma Suçu (TCK m.183)”, Nur Centel'e Armağan, MÜHF-HAD, S. 19/2, 2013 (**Yokuş-Sevük**, Gürültü), s. 372; **Yaşar**, Osman/**Gökçen**, Hasan Tahsin/**Artuç**, Mustafa: Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C4, 2. Bs., Adalet, Ankara, 2014, s. 5619.

²⁴ **Gezgin-Kayan**, s. 113; **Yenerer-Çakmut**, s. 96.

²⁵ Aynı yönde bkz. **Aygörmez-Uğurlubay**, s. 471; **Özcan** ise insanın çevrenin bir parçası olarak ayrıca korunmasının gerekmediği, çevrenin bir bütün olarak korunması gerektiği, gürültünün hayvanlar üzerinde de olumsuz etkisinin olduğunu belirtmektedir. **Özcan**, s. 581. **Ertaş**'a göre gürültü, sadece insan yaşamının kalitesini azaltmamakta, aynı zamanda hayvanların göçüne, fiziki, biyolojik ve ekolojik dengeye de zarar vermektedir. **Ertaş**, Şeref: Çevre Hukuku, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, No: 78, İzmir, 1997, s. 17, Benzer değerlendirmeler için bkz. **Gezgin-Kayan**, s. 111-112. Hukuk düzenimizde yer alan çevre suçlarında antroposentrik yaklaşımın hakim olduğuna dair eleştirel ifadeler ve açıklamalar için bkz. **Atladı**, s. 65.

III. SUÇUN UNSURLARI

Gürültünün yasaklanmasına ilişkin TCK'da yer alan düzenlemelere baktığımız zaman ilk olarak inceleme konumuz olan gürültüye neden olma suçu karşımıza çıkmaktadır. 183. maddede gürültüye neden olma suçu şu şekilde düzenlenmiştir; “İlgili kanunlarla belirlenen yükümlülüklerle aykırı olarak, başka bir kimsenin sağlığının zarar görmesine elverişli bir şekilde gürültüye neden olan kişi, iki aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır²⁶.” Gürültünün yasaklanmasına ilişkin olarak yine 5237 sayılı TCK m. 123'te “Sırf huzur ve sükûnunu bozmak maksadıyla bir kimseye ısrarla; telefon edilmesi, gürültü yapılması ya da aynı maksatla hukuka aykırı başka bir davranışta bulunulması halinde, mağdurun şikayeti üzerine faile üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir” hükmü yer almaktadır. Her iki suç tipinde de gürültü yapma yasaklanmıştır. Ancak kişilerin huzur ve sükununu bozma suçuna vücut veren fiillerden olan “gürültü yapma”, gürültü kirliliğine neden olma suçuna vücut vermeyebilir. Madde düzenlemesine baktığımız zaman huzur ve sükunu bozma suçu açısından aranan gürültünün kişilerin sağlığını bozacak şekilde olması zorunlu değildir. Buna karşın “Gürültüye neden olma suçu” açısından ise ancak başkalarının sağlığını bozmaya elverişli düzeyde bulunan gürültü tipikliğin oluşumuna vücut verebilecektir. Her iki suç tipini birbirinden ayıran bir başka husus ise, failin sahip olduğu kast unsuruna ilişkindir. Kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunda failin, mağdurun huzurunu bozmayı amaçlaması gerektiğinden, faili bakımından özel kast aranmaktayken; gürültüye neden olma suçu açısından ise failin genel kastla hareket etmesi yeterlidir. Kaldı ki, TCK m. 123 düzenlemesi, takibi şikayete bağlı bir suçu meydana getirmekteyken; TCK m. 183'de yer alan gürültü kirliliği suçu re'sen takip edilir.

Gürültüye neden olma suçunda tipik eylem “*ilgili kanunlarla belirlenen yükümlülüklerle aykırı olarak, başka bir kimsenin sağlığının zarar görmesine elverişli bir şekilde gürültüye neden olma*”dır. Maddede idare hukuku düzenlemelerine aykırılığın cezalandırılıyor olması suç tipinin idare hukuku düzenlemelerine bağlı olduğunu göstermektedir²⁷. Ancak maddede belirtilen “*ilgili ka-*

²⁶ Madde gerekçesi: *Madde metninde gürültüye neden olma fiili suç olarak tanımlanmıştır. Ancak, bunun için, gürültünün başkalarının sağlığının zarar görmesine elverişli olabilecek şekilde yüksek olması gerekir.*

²⁷ Öğretide Atladi yükümlülüğün bu şekilde belirlenmesinin kanunilik ilkesine aykırılık oluşturacağını belirtmektedir. Zira müellife göre, kanunkoyucu çevre hukukuna dair birçok kavrama ilişkin tanıma ÇK mad. 2'de yer vermiş olmasına rağmen, “gürültü” kavramı bakımından bunu yapmamıştır. Kaldı ki, müellife göre, düzenlemede “kanun” kavramı yerine “ilgili mevzuatta belirlenen yasal yükümlülüklerle aykırı olarak...” biçiminde bir bağlantı kurmalıydı. Aksi kabul tamamen teknik bir alanda “dinamik kanun yollama tekniğine” aykırı olarak, yükümlülüklerin şekli kanun eliyle yapılmasını sonuçlayacaktır. Bkz. Atladi, s. 19-20. Dinamik yollama tekniğinin, belirlilik ilkesi açısından değerlendirmesine dair ayrıntılı açıklamalar içeren bir çalışma için bkz. Lienert Katarina: “Bestimmtheit und Fehleranfälligkeit von

nunlarla belirlenen yükümlülükler”, *Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği*’nde düzenlenmiştir. İşte bu yönetmelikte yer alan yükümlülüklerle aykırılık suçun oluşmasına neden olabilecektir²⁸.

Gürültüye neden olma suçunun düzenlendiği 183.madede gürültü kavramından ne anlaşılması gerektiği belirtilmemiştir. Aynı eksiklik ÇK’da da bulunmamaktadır. Ancak gürültü kavramından ne anlaşılması gerektiğini *Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği*’ne bakarak ortaya koyabiliyoruz. Dolayısıyla düzenleme mevcut haliyle, gürültünün ÇK’da düzenlenmemesi, gürültü yönetiminin ve bu husustaki yükümlülüklerin yönetmelikte düzenlenmiş olması, idare hukuku düzenlemelerine bağlılığın en büyük eksikliklerinden olan kanunilik ilkesine aykırılığın yansıtılmış halidir. Bu sebeple gürültüye ilişkin yükümlülükler yönetmelikte değil, ÇK’da düzenlenmelidir²⁹.

A. Suçun Maddi Unsurları

1. Fail

Gürültüye neden olma suçunun faili herkes olabilir³⁰. Madde düzenlemesine baktığımız zaman faillik bakımından özel bir düzenleme olmadığını görmekteyiz. Dolayısıyla özgü suç söz konusu değildir³¹. Bu suçun faili ancak gerçek kişiler olabilir³².

Tüzel kişilerin faaliyeti çerçevesinde gürültüye neden olunursa fail tüzel kişinin yetkili organlarıdır. Tüzel kişilere ceza verilmesi söz konusu olamayacağından uygulanacak yaptırım ÇK ve Kabahatler Kanunu çerçevesinde belirlenecektir³³. Zira 5237 sayılı TCK m. 60’ta düzenlenen tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirleri gürültüye neden olma suçu bakımından öngörülmemiştir. Tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirleri ise m. 60/4 hükmü gereği ancak kanunda açıkça düzenlenmesi halinde uygulanabilmektedir³⁴. Bu nedenle tüzel kişinin faaliyeti

Blankettverweisungen auf europäisches Recht im Marktmissbrauchsrecht”, HRRS 2017/6, s. 265-271. ET. 21.5.2018

²⁸ *Yokuş-Sevük*, “kanundaki diğer koşulların varlığı halinde” demek suretiyle yönetmelikte düzenlenen yükümlülüklerle aykırılığın tek başına suça vücut vermeyeceği değerlendirmesinde bulunmuştur. *Yokuş-Sevük*, Gürültü, s. 374.

²⁹ Aynı yönde eleştiriler için bkz. *Kaplan*, s. 187.

³⁰ *Yenerer-Çakmut*, s. 96; *Yokuş-Sevük*, Gürültü, s. 372; *Yaşar/Gökcan/Artuç*, s. 5619; *Hafizoğulları/Özen*, s. 61; *Güneş*, Ahmet M.: Çevre Hukuku, XII Levha, İstanbul, 2015, s. 293; *Yılmaz*, s. 41.

³¹ *Yenerer-Çakmut*, s. 97; *Yaşar/Gökcan/Artuç*, s. 5620; *Aygörmez-Uğurlubay* ise suçun özgü suç olup olmadığı ilgili mevzuata bakarak tespit edilebileceğini belirtmektedir. *Aygörmez-Uğurlubay*, s. 471.

³² *Yenerer-Çakmut*, s. 97; *Yokuş-Sevük*, Gürültü, s. 372; *Yaşar/Gökcan/Artuç*, s. 5620.

³³ *Yenerer-Çakmut*, s. 97; *Yokuş-Sevük*, Gürültü, s. 372; *Yaşar/Gökcan/Artuç*, s. 5620; *Güneş*, s. 293; *Yılmaz*, s. 41.

³⁴ *Hafizoğulları/Özen*, s. 61. Yazarlar tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerinin gürültüye neden olma suçu bakımından düzenlenmemesini bir eksiklik olarak görmekteyirler.

çerçevesinde gürültüye neden olunması halinde ÇK m. 20 gereği tüzel kişiye idari para cezası verilir³⁵. Yine Kabahatler Kanunu m. 36/2’de ticari işletmenin faaliyeti kapsamında gerçekleştirilen gürültü halinde de idari para cezası öngörülmektedir³⁶.

2. Mağdur

Gürültüye neden olma suçu topluma karşı suçlar içerisinde düzenlendiğinden suçun mağduru toplumu oluşturan bireylerdir. Gürültünün yapıldığı bölgede bulunan herkes suçun mağduru olarak kabul edilmelidir³⁷. Failin doğrudan bir kişiyi belirleyerek gürültü yapması halinde ise fiil kısmında da açıkladığımız üzere gürültüye neden olma suçu değil kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu oluşacaktır³⁸.

3. Fiil

Gürültüye neden olma suçunun fiil kısmını başka bir kimsenin sağlığının zarar görmesine elverişli bir şekilde *gürültüye neden olma* meydana getirmektedir. Öncelikli olarak bu fiilin gerçekleştirilebilmesi için failin, gürültüye ilişkin mevzuatta bulunan yükümlülüklerle aykırı olarak gürültüyü meydana getirmesi gerekmektedir. Ayrıca gürültünün başkasının sağlığına zarar vermeye elverişli olması da gerekmektedir³⁹. Bu noktada öncelikle gürültü kavramı, devamında ilgili kanunlarda yer alan yükümlülüklerle aykırılık ve son olarak başkalarının sağlığına zarar vermeye elverişlilik üzerinde durulacaktır.

a. Gürültü Kavramı

Gürültü sözlükte “*aralarında uyum bulunmayan düzensiz seslerin bütünü, patırtı, şamata*”, “*birçok kişinin karıştığı kavga, karışıklık veya tartışma*”⁴⁰ ve “*insanlar üzerinde fiziksel ve ruhsal bakımdan olumsuz etkiler oluşturan karışık*

³⁵ Bu Kanununun 14 üncü maddesine göre çıkarılan yönetmelikle belirlenen önlemleri almayan veya standartlara aykırı şekilde gürültü ve titreşime neden olanlara, konutlar için 400 Türk Lirası, ulaşım araçları için 1.200 Türk Lirası, işyerleri ve atölyeler için 4.000 Türk Lirası, fabrika, şantiye ve eğlence gürültüsü için 12.000 Türk Lirası idarî para cezası verilir.

³⁶ Bu fiilin bir ticarî işletmenin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

³⁷ Yaşar/Gökcan/Artuç, s. 5620; Hafizoğulları/Özen, s. 61; Güneş, s. 293; Yılmaz, s. 41; Yokuş-Sevük, Gürültü, s. 372. Yargıtay’ın bu yöndeki bir kararı için bkz. Yarg. 18. CD, E. 2015/39835, K. 2017/14320, T. 5.12.2017. E.T. 31.03.2018. www.kazanci.com.

³⁸ Yenerer-Çakmut, s. 97; Yokuş-Sevük, Gürültü, s. 372-373; Yaşar/Gökcan/Artuç, s. 5620; Yokuş-Sevük, Gürültü, s. 373; Yılmaz, s. 41. Yargıtay’ın bu yöndeki bir kararı için bkz. Yarg. 18. CD., E. 2016/15421, K. 2017/2171, T. 27.2.2017. ET:31.03.2018. http://www.kazanci.com.

³⁹ Güneş, s. 291.

⁴⁰ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5abf91ca26a3d4.10593286. ET. 31.03.2018.

ve yüksek ses”⁴¹ olarak tanımlanmaktadır. Ancak mevzuatımıza baktığımız zaman gürültü kavramının TCK’da ve ÇK’da tanımlanmadığını görmekteyiz⁴². Buna mukabil ÇK m.14’e dayanılarak çıkarılan Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği’nde gürültü tanımı yapılmıştır. Yönetmeliğin tanımlar başlıklı 4. maddesinin 1.fıkrasının m. bendinde gürültü “*Ulaşım araçları, kara yolu trafiği, demir yolu trafiği, hava yolu trafiği, deniz yolu trafiği, açık alanda kullanılan teçhizat, şantiye alanları, sanayi tesisleri, atölye, imalathane, işyerleri ve benzeri ile rekreasyon ve eğlence yerlerinden çevreye yayılan gürültü dâhil olmak üzere, insan faaliyetleri neticesinde oluşan zararlı veya istenmeyen açık hava seslerini*” ifade eder şeklinde tanımlanmıştır. AB’nin 25.6.2002 tarih ve 2002/49 EC sayılı Çevresel Gürültünün Yönetimi ve Değerlendirilmesi Direktifinin 2. maddesinde de çevresel gürültünün tanımlandığını görmekteyiz. Maddedeki tanıma göre çevresel gürültü; ulaşımdan, karayolu trafiğinden, demiryolu trafiğinden, hava yolu trafiğinden ve endüstriyel faaliyetlerden yayılan istenmeyen ve zararlı dış sestir⁴³.

Doktrinde ise gürültü “*insanlar tarafından beğenilmeyen ve insan üzerinde istenmeyen etkiler meydana getiren sesler*” şeklinde tanımlanmıştır⁴⁴. Tanımdan da anlaşılacağı üzere gürültü, istenmeyen ve kişilere rahatsızlık veren seslerdir⁴⁵. Bu sebeple; son dönemde gürültü önemli bir çevre sorunu hale gelmiştir⁴⁶. Teknolojik gelişmeler, trafik, endüstriyel faaliyetler ve bu faaliyetlerde meydana gelen gelişmeler, düzensiz, plansız ve hızlı şehirleşme gürültü kirliliğinin artmasına ve insanlar açısından olumsuz boyutlara ulaşmasına neden olmuştur⁴⁷.

Gürültü insan sağlığı açısından olumsuz etkiler bırakan⁴⁸ bir fenomen olup, bu olumsuz sonuç kişinin maruz kaldığı gürültünün düzeyine ve süresine bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Gürültüye maruz kalan insanlarda işitme

⁴¹ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&kelime=g%C3%BCr%C3%BClt%C3%BC%20kirlilili%C4%9Fi&guid=TDK.GTS.5abf91d07c67e2.82918880. ET. 31.03.2018.

⁴² Güneş, s. 290.

⁴³ ET. 31.3.2018. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002L0049&from=EN>

⁴⁴ Yaşar/Gökcan/Artuç, s. 5618; Bozkurt, Yavuz: Çevre Sorunları ve Politikaları, 3. Bs., Ekin, Bursa, 2013, s. 65; Yenerer-Çakmut gürültüyü “*insanlar üzerinde olumsuz etki yaratan, istenmeyen ve dinleyene bir anlam ifade etmeyen, hoş gitmeyen sesler*” olarak tanımlamaktadır. Yenerer-Çakmut, s. 98. Yine doktrinde gürültüye ilişkin olarak şu tanımlama yapılmaktadır: “*İnsan ve toplum üzerinde olumsuz etki yapan ve istenmeyen seslere gürültü denmektedir. Belirgin bir yapısı olmayan, içerdiği öğelerle kişiyi bedensel veya psikolojik olarak etkileyebilen ses düzeni olarak ta tanımlanmaktadır.*”. Güler, Çağatay/Çobanoğlu, Zakir: Gürültü, Aydoğdu Ofset, Ankara, 1994, s. 12.

⁴⁵ Ertaş, s. 17; Keleş/Ertan, s. 34; Bozkurt, s. 65; Gürültü çeşitleri için bkz. Güler/Çobanoğlu, s. 12-13.

⁴⁶ Keleş/Ertan, s. 34; Yenerer-Çakmut, s. 98.

⁴⁷ Bozkurt, s. 65.

⁴⁸ Bozkurt, s. 66-67.

kayı, yüksek tansiyon, sinirsel tepkilerde yavaşlama, konsantrasyon düşüklüğü, stres gibi etkiler meydana gelmektedir⁴⁹. Gürültünün insan sağlığı üzerindeki etkilerini fiziksel, psikolojik, fizyolojik ve performansa etkileri olmak üzere dört başlık altında toplayabiliriz⁵⁰.

Fiziksel etkiler, gürültünün meydana getirdiği işitme kaybı veya işitme güçlüğüdür. İşitme kaybı veya işitme yetisindeki zayıflama geçici veya kalıcı olabilir⁵¹.

Fizyolojik etkiler ise gürültünün insan vücudunda meydana getirdiği değişikliklerdir. Bu değişiklikler gürültü sırasında ortaya çıkıp gürültünün sona ermesi ile birlikte ortadan kalkarken, saatler, günler veya daha uzun süreler devam edecek şekilde oluşabilir. Bu etkiler; kas gerilmeleri, stres, kan basıncında artış, kalp atışlarının ve kan dolaşımının değişmesi, gözbebeğinin büyümesi, solunumun hızlanması, dolaşım bozuklukları ve ani refleksler şeklinde karşımıza çıkarabilir⁵².

Psikolojik etkiler ise sinir bozukluğu, korku, rahatsızlık, tedirginlik, yorgunluk veya ani olarak yükselen gürültü düzeyleri karşısında korkma şeklinde olabilir⁵³. Psikolojik etkiler kişilerin duygusal yapılarıyla yakından ilgili olup, morali ve verimi azaltmaktadır⁵⁴.

Performans etkileri ise gürültülü ortamda iş veriminin azalması veya gürültü nedeniyle kişiye söylenenlerin duyulmaması nedeniyle eksik iş yapılmasıdır⁵⁵. İşçilerin çalışma ritmi ortamda bulunan gürültüye göre değişebilir. Ayrıca gürültü nedeniyle oluşabilecek yorgunluklar endüstriyel kazalara da yol açabilmektedir⁵⁶.

b. İlgili Kanunlarla Belirlenen Yükümlülüklerle Aykırılık

Kanuni düzenlemede ilgili kanunlarda belirlenen yükümlülüklerle aykırı olarak gürültünün yapılması aranmaktadır. Bu çerçevede bakmamız gereken ilk düzenleme ÇK'dır. ÇK m. 14'te "Kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde ilgili yönetmeliklerle belirlenen standartlar üzerinde gürültü ve titreşim oluşturulması yasaktır." hükmü yer almaktadır. Düzenlemeye

⁴⁹ Kayan, s. 112; Yaşar/Gökcan/Artuç, s. 5619; Gezgin-Kayan, s. 112.

⁵⁰ Gürültünün Etkileri, MEB, Ankara, 2012 (Yazarı yok) ET. 23.3.2018: http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/G%C3%BCr%C3%BClt%C3%BCn%C3%BCn%20Etkileri.pdf, s. 13; Sakarya, Enes: Gürültünün Çalışma Hayatına Etkileri ve Bir İnşaat Şantiyesinde Gürültü Analiz Çalışması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul-2016, s. 25; Üçışık/Üçışık, s. 223; Güler/Çobanoğlu, s. 13-14.

⁵¹ Gürültünün Etkileri, s. 13; Sakarya, s. 25; Üçışık/Üçışık, s. 223.

⁵² Gürültünün Etkileri, s. 14; Sakarya, s. 25; Üçışık/Üçışık, s. 223.

⁵³ Gürültünün Etkileri, s. 16; Sakarya, s. 25; Üçışık/Üçışık, s. 223.

⁵⁴ Gürültünün Etkileri, s. 15.

⁵⁵ Sakarya, s. 25; Üçışık/Üçışık, s. 223.

⁵⁶ Gürültünün Etkileri, s. 16.

göre gürültünün ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartların üzerinde olması yasaktır. Ancak Kanun'da bu yönde bir standart veya yükümlülük bulunmamaktadır. Fakat 14. maddede geçen "Kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde" ifadesinden hareketle ÇK açısından izin verilen gürültünün kişileri rahatsız etmeyecek düzeyde olması gerekliliği standart olarak belirlenmiştir diyebiliriz. Bu durumda ise ÇK m. 20'de düzenlenen kabahatin uygulanma alanı sorunu ortaya çıkacaktır. Zira kişileri rahatsız etmeyecek düzeyde olan bir gürültü kabahat olarak da değerlendirilemez. Bu sebeple ÇK'da gürültüye ilişkin bir standart belirlenmemiştir⁵⁷.

"İlgili kanunlarda" ifadesinden mevzuatın tümünün anlaşılması gerektiği doktrinde kabul edilmektedir⁵⁸. Yargıtay da vermiş olduğu kararlarında "Maddede sözü edilen "ilgili kanunlarla belirlenen yükümlülük"; 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "çevreyi kirletmeme" ilkesi gereğince çerçeve olarak benimsediği düzenlemeye dayanılarak oluşturulan yönetmeliklerde açıklanan "çevresel gürültüye neden olmama" yükümlüğünü ifade etmektedir." şeklinde içtihatla bulunmaktadır⁵⁹. Bu kapsamda zikredilmesi gereken ilk düzenleme ÇK m. 14'de dayanılarak çıkartılan ve 4.6.2010 tarih ve 27601 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği'dir⁶⁰. Yönetmeliğin amaç maddesinde "çevresel gürültüye maruz kalınması sonucu kişilerin huzur ve sükununun, beden ve ruh sağlığının bozulmaması için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak ve kademeli olarak uygulamaya konulmak üzere; değerlendirme yöntemleri kullanılarak çevresel gürültüye maruz kalma seviyelerinin, hazırlanacak gürültü haritaları, akustik rapor ve çevresel gürültü seviyesi değerlendirme raporu ile belirlenmesi, çevresel gürültü ve etkileri hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi, gürültü haritaları, akustik rapor ve çevresel gürültü seviyesi değerlendirme raporu sonuçları esas alınarak; özellikle çevresel gürültüye maruz kalma seviyelerinin insan sağlığı üzerinde zararlı etkilere sebep olabileceği ve çevresel gürültü kalitesini korumanın gerekli olduğu yerlerde, gürültüyü önleme ve azaltmaya yönelik eylem planlarının hazırlanması ve bu planların uygulanması ile ilgili usul ve esasları belirlemektir" denilmek suretiyle bireylerin gürültüden etkilenmesini önlemeye yönelik tedbirlerin alınacağı vurgulanmıştır. Bu sebeple çevresel gürültü açısından standartların ve yükümlülüklerin tespitinde yönetmeliğe bakılması gerekmektedir.

⁵⁷ Özcan ise böyle bir yasal düzenlemenin olmadığını belirtmektedir. Özcan, s. 577.

⁵⁸ Yaşar/Gökcan/Artuç, s. 5620; Özcan, s. 577-578; Kayan, s. 117; Yenerer-Çakmut, s. 107; Yokuş-Sevük, Gürültü, s. 373-374; Güneş, s. 291; Yılmaz, s. 43; Aygörmez-Uğurlubay, s. 475.

⁵⁹ Yarg. 18. CD., E. 2016/15421, K. 2017/2171, T. 27.2.2017.(UYAP)

⁶⁰ Yönetmeliğin 3.maddesinde 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunun 9.maddesinin de dayanak olduğu belirtilmiştir. Ancak 4856 sayılı Kanun 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 37.maddesinin 4.fıkrası ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Çevresel Gürültü Esas ve Kriterleri, Yönetmeliğin 16. ve 24. maddeleri arasında gürültünün kaynağına göre tasnif edilmek suretiyle belirlenmiştir. Gürültüye neden olma suçu açısından öncelikle, değerlendirilecek olan gürültünün kaynağı tespit edilmelidir. Zira gürültünün kaynağının tespiti, ilgili gürültüye uygulanacak standartlar açısından önemlidir. Çünkü Yönetmelikte karayolu çevresel gürültü kriterleri 18. maddede, raylı sisteme ilişkin kriterler 19. maddede, havaalanlarına ilişkin kriterler de 20. maddede düzenlenmiştir. Bu nedenle, ilgili kanunlarda yer alan yükümlülükler aykırılığın tespitinde öncelikli olarak gürültü kaynağı tespit edilmelidir.

İlgili kanunlarda yer alan yükümlülükler aykırı olarak gürültünün ortaya çıkarılması suçun oluşması bakımından gereklidir. Bu noktada yükümlülükler aykırılığın suç teorisi içerisindeki yerini tespit etmek gerekir. İlgili kanunlarda yer alan yükümlülükler uygun hareket edilmesi suçun tipikliğini ortadan kaldırmaktadır. Dolayısıyla yükümlülüğe aykırılık fiilin bir niteliğidir. Bu sebeple yükümlülüğe uygunluğun hukuka uygunluk nedeni olarak değerlendirilmesini doğru bulmadığımızı ifade etmek isteriz⁶¹. İlgili kanunlarda yer alan yükümlülükler aykırılık suç tipini idare hukuku düzenlemelerine bağlı hale getirmektedir⁶². Bu sebeple idare hukuku düzenlemeleri suçun maddi unsurları içerisinde değerlendirilmelidir⁶³.

c. Gürültünün Kişilerin Sağlığını Bozmaya Elverişli Olması

Ses insan kulağının algılayabildiği basınç dalgalarının oluşturduğu duyum olarak tanımlanmaktadır⁶⁴. Ses seviyesi ölçülürken sesin şiddetini açıklamak üzere ölçüm birimi olarak Desibel (dB) kullanılmaktadır⁶⁵. Yönetmelikte desibel, “Birbirinden mertbe farklılıkları gösteren, nicelikleri anlamlı olarak ifade etmede kullanılan logaritmik bir ölçeği” ifade eder şeklinde tanımlanmıştır. Gürültü seviyesi, ölçümde kullanılan ağırlık seviyesine göre değişiklik göstermektedir. İlk olarak insan kulağının sese olan duyarlılığı dikkate alınmaktadır. Buna göre insan kulağının frekansa bağlı olarak sese olan duyarlılığını en iyi A ağırlık eğrisi temsil eder. Bu nedenle genelde dBA olarak ölçülmektedir. İkinci olarak darbe gürültülerinin ölçümünde ağırlık eğrisi C olarak ele alınmakta ve darbe gürültüsü dBC olarak ölçülmektedir⁶⁶.

Gürültü, ses ölçer (sonometre) ile ölçülmektedir. Ses ölçerler Tip0, Tip1, Tip2 ve Tip3 olarak özelliklerine göre sınıflandırılmaktadır. Çevresel gürültünün

⁶¹ Aksi yönde değerlendirme için bkz. **Yenerer-Çakmut**, s. 111-112; **Hafizoğulları/Özen**, s. 63.

⁶² **Kaplan**, s. 188-189; **Aygörmez-Uğurlubay**, s. 475.

⁶³ İdare hukukuna bağlılıkla ilgili olarak geniş bilgi için bkz. **Kaplan**, s. 176 vd; **Saliger**, s. 28; **Eisele**, s. 395.

⁶⁴ **Bozkurt**, s. 66.

⁶⁵ **Güler/Çobanoğlu**, s. 16.

⁶⁶ ET. 31.03.2018. <http://gurultu.cevreorman.gov.tr/gurultu/AnaSayfa/gurultu.aspx?sflang=tr>.

ölçülmesinde Tip1⁶⁷ ve Tip2⁶⁸ kullanılmaktadır. İnsan kulağı için normal sayılan ses ağırlığı 58 dBdir⁶⁹. Ancak gürültünün sınırlarının kesin olarak belli olmadığını da belirtmek isteriz⁷⁰. Örneğin 55-65 dB arası psikolojik rahatsızlık verici gürültüler, 90 dB üstü gürültüler fizyolojik bozukluğa neden olmaktadır⁷¹.

Oluşturulan gürültünün salt mevzuatta belirtilen eşik değerlere aykırı olması yeterli değildir. Bunun ayrıca insan sağlığı açısından zarar verici nitelikte de olması gerekir⁷². Ayrıca bir zarar doğması gerekmeyip hareketin bu zararı doğurabilme potansiyelinde olması yeterlidir⁷³. Gürültünün insan sağlığı açısından tehlikeli olup olmadığının tespiti için mahkemeler ve Cumhuriyet Savcılığı bilirkişiye başvurabilir⁷⁴. Gürültünün niteliğini tespit etmek ve bu tespiti göre

⁶⁷ “Yaygın olarak kullanılmakta olup, frekans analizi yapma özelliği ve çok düşük seviyedeki ses basınç seviyelerini ölçebilme özellikleri sayesinde değerlendirilen gürültü hakkında daha keskin bilgiler ve sonuçlar oluşturmaktadır. Duyarlılığı +/-1 dB olup genelde laboratuvar ölçümlerinde tercih edilmektedir. Çevresel gürültü ölçümlerinde sıklıkla kullanılan tip 2 ye göre daha pahalı bir özellik taşımaması en büyük dezavantajdır.”, Tanım ve detaylı bilgi için bkz. ET. 31.03.2018. <http://gurultu.cevreorman.gov.tr/gurultu/AnaSayfa/gurultu/OlcumSistemleri.aspx?sflang=tr>.

⁶⁸ “Çevresel gürültü ölçümlerinden yaygın olarak kullanılan ekipmandır. Daha uygun bir fiyata sahiptir. Duyarlılığı +/- 2 dB olup saha çalışmalarında genellikle tercih edilir. Yalnız frekans analizi yapabilme özelliği taşımaması ve iç gürültü seviyesinin birçok alandaki mevcut arka plan gürültü seviyesinden daha yüksek olması en büyük dezavantajlarıdır.”, Tanım için bkz. ET. 31.03.2018. <http://gurultu.cevreorman.gov.tr/gurultu/AnaSayfa/gurultu/OlcumSistemleri.aspx?sflang=tr>.

⁶⁹ **Bozkurt**, s. 66; **Çokadar**, Hulusi/**Türkoğlu**, Aziz/**Gezer**, Kudret: “Çevre Sorunları”, Çevre Bilimi (Ed. Mustafa Aydoğdu/Kudret Gezer), Anı Yayıncılık, Ankara, 2009, ss. 85-96, s. 91.

⁷⁰ **Çokadar/Türkoğlu/Gezer**, s. 91.

⁷¹ **Çokadar/Türkoğlu/Gezer**, s. 91; Ancak **Bozkurt**’a göre gürültü; 30-60 dB arasında rahatsızlık, öfkeye, uyku bozukluğuna, 65-90 dB arasında kan basıncının ve kalp atışının artmasına, solunumun hızlanmasına, ani reflekslere, 90-120 dB arasında fizyolojik tepkilerin artmasına ve baş ağrıların ortaya çıkmasına, 120 dB’den fazlası iç kulakta hasar oluşmasına ve dengenin bozulmasına, 140 dB’in üstünde ise ciddi beyin tahribatına yol açmaktadır. **Bozkurt**, s. 67. Bu yöndeki bir başka tespit ise 85 dB ve üzeri gürültünün rahatsızlık verici olduğu yönündedir. Bu konuda bkz. **Gezgin-Kayan**, s. 112; **Yaşar/Gökcan/Artuç**, s. 5619; Benzer şekilde ama farklı değer eşikleri için bkz. “120 dB değerinde kulakta rahatsızlık olur, 125-13 dB arası sesler kulakta belirgin ağrı nedenidir. 140 dB değerinde ise ağrı, kulak zarı yırtılması gibi etkiler ortaya çıkabilmektedir.”. **Güler/Çobanoğlu**, s. 16.

⁷² “Somut olayda, Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliğindeki değerleri aşan sanığa ait işyerinde 03.07.2010 tarihinde yapılan tespitler, ... İl Sağlık Müdürlüğü tarafından dosyaya ibraz edilen ... Üniversitesi ve ... Üniversitesi’ne ait raporlar ile 27.10.2010 tarihli rapor birlikte değerlendirildiğinde, sanığın insan sağlığına zararlı olacak şekilde müzik yayını yapmak suretiyle gürültüye neden olduğu anlaşıldığından, atılı suçtan mahkumiyeti yerine dosya kapsamına uygun düşmeyen gerekçelerle yazılı şekilde beraat kararı verilmesi”, Yarg. 18. CD, E. 2015/18127, K. 2016/1899, T. 4.2.2016(UYAP).

⁷³ **Aygörmez-Uğurlubay**, s. 473; **Yokuş-Sevük**, Gürültü, s. 374.

⁷⁴ **Yenerer-Çakmut**, s. 108-109; **Aygörmez-Uğurlubay**, s. 474; “Ölçülen gürültü düzeyi, yönetmeliğin belirlediği limit değerinde ise de, insan sağlığının zarar görmesine elverişli olup olmadığının bilimsel ölçütlere göre değerlendirilmesi gerekir. Bu sebeple üniversitelerin, Kulak Burun Boğaz Anabilim dalında uzman Kulak Burun Boğaz hekimlerinden,

bir sonuca ulaşmak gerekir. Bu noktada başkalarının sağlığına zarar verici nitelikte olmayan gürültüler bakımından gürültü kabahatinin düzenlendiği KK m. 36 işletilmelidir⁷⁵. Gürültü kişilerin sağlığını bozmaya elverişli ise gürültüye neden olma suçu oluşacaktır. Gürültünün ısrarlı bir şekilde ve doğrudan bir kişiyi esas almak suretiyle gerçekleştirilmesi halinde TCK m. 123'te düzenlenen kişilerin huzur ve sükûnunu bozma suçu gündeme gelecektir. Fakat bu suç açısından failin huzur ve sükûnu bozmaya yönelik kastının da ortaya konulması gerekir. Ayrıca gürültünün ısrarlı bir şekilde yapılması da suçun oluşumu bakımından şarttır⁷⁶.

Gürültünün insan sağlığına zarar vermeye elverişli olup olmadığının belirlenmesinde ortalama bir kişi dikkate alınmalıdır. Duyu organları veya ruhsal dünyası açısından daha güçlü olan veya daha hassas konumda olan kişilerin esas alınması mümkün değildir⁷⁷. Zira gürültüye ilişkin standartlar belirlenirken ortalama bir insanın algılama yetisi dikkate alınmaktadır.

d. Elverişliliğin Hukuki Niteliği

Gürültüye neden olma suçunda ortaya çıkarılan gürültünün başkalarının sağlığına zarar vermeye elverişli nitelikte olması aranmaktadır. Gürültünün sağlığa zarar vermeye elverişli olması şartı, doktrinde inceleme konusu suç tipinin somut tehlike suçu olarak kabul edilmesini sonuçlamıştır⁷⁸. Bu noktada kısaca tehlike suçlarının değerlendirmesini yapmayı uygun görmekteyiz.

Ceza hukuku düzenlemelerinde, korunmak istenilen hukuksal değerlerin maruz kaldığı sınırlandırmanın yoğunluğuna göre bir sınıflandırma yapılır. Bu noktada ilgili hukuksal değer fiilen sınırlandırılması/müdahaleye maruz kalmasının suç tipinde arandığı hallerde, zarar suçlarından bahsedilirken; bu hukuksal değer münhasıran tehlikeye sokulmasının veya bu neviden bir tehlikeyi meydana getirmeye davranışın elverişli olduğu kanun koyucu tarafından bizzat kabul edilmesinin suçun oluşumu bakımından yeterli olduğu suç tiplerine tehlike suçları denilir⁷⁹.

tercihen odyoloji uzmanlığı bulunan iki hekim ve yine bir odyologdan oluşacak üç kişilik heyete dosya tevdi edilerek, somut olayda gürültünün, insan sağlığının zarar görmesine elverişli olup olmadığı yönünde rapor alınarak sonucuna göre sanığın hukuki durumunun belirlenmesi gerekirken, eksik kovuşturma ve yetersiz gerekçeyle mahkumiyet hükmü kurulmuştur., Yarg. 18. CD. , E. 2016/15421, K. 2017/2171, T. 27.2.2017. Aynı yönde bkz. Yarg. 18. CD, E.2015/13033, K. 2016/12044, T. 1.6.2016; Yarg. 18. CD, E. 2015/13060, K. 2016/8837, T. 27.4.2016; Yarg. 4. CD, E. 2013/30354, K. 2015/1453, T. 19.1.2015. ET. 31.03.2018. <http://www.kazanci.com>.

⁷⁵ Aynı yönde bkz. **Yaşar/Gökcan/Artuç**, s. 5621; **Yenerer-Çakmut**, s. 108.

⁷⁶ Yarg. 4CD, E. 2016/18837, K. 2017/17884, T. 15.6.2017. (UYAP)

⁷⁷ **Aygörmez-Uğurlubay**, s. 472.

⁷⁸ **Güneş**, s. 293; **Gezgin-Kayan**, s. 116; **Özcan**, s. 579; **Yaşar/Gökcan/Artuç**, s. 5621; **Yenerer-Çakmut**, s. 108; **Yokuş-Sevük**, Gürültü, s. 374.

⁷⁹ **Heinrich**, Bernd: Strafrecht Allgemeiner Teil I, W. Kohlhammer, 2. Bs., Stuttgart, 2010, s. 58 kn. 161-162.

Kanun koyucu bazı suç tiplerinde, ilgili hukuksal değere yönelik bir tehlikenin fiilen ortaya çıkmasını şart koşar. Bu tür suçlara **somut tehlike suçları** denilir⁸⁰. Somut tehlike kavramından anlaşılması gereken münhasıran zarar tehlikesinin muhtemel olması değil; ilgili hukuksal değer ortaya çıkan tüm haller doğrultusunda geri döndürülemez bir şekilde varlığına yönelik bir kriz durumuna girmesidir. Ancak burada ilgili hukuksal değer bakımından bir zararın ortaya çıkması doğal olarak gerekli değildir⁸¹. Yani burada tipiklik için aranan, ilgili ceza hukuku normuyla korunmak istenilen hukuksal değer bakımından, fiilen bir tehlikenin ortaya çıkmasına neden olan bir durumun failce yaratılmış olmasıdır⁸². Zikredilen bu hal ise, genel yaşam tecrübeleri/bilgileri ışığında zararlı neticenin ortaya çıkmasının yakınlığına dayalı bir değerlendirmeye tabidir. Bu değerlendirmede somut olayın tüm özellikleri dikkate alınmak suretiyle, failin davranışıyla yaratmış olduğu etkiler üzerinde hakimiyetini kaybedip, kaybetmediğine bakılır. Başka bir deyişle, zarar neticesinin ortaya çıkmamasının sadece tesadüflere bağlı kaldığı hallerde bu neviden bir tehlikenin doğduğu kabul olunur⁸³. Burada ise genel yaşam tecrübeleri ışığında sonradan yapılan objektif bir değerlendirme ölçü olarak alınır; fakat somut olayda tehlikenin ortaya çıkmaması nedeniyle (tehlikeye dayalı) tipikliğin reddi doğru olmayacağı gibi, -olağandışı koşullara dayalı olarak- tipikliğin mevcut olduğu sonucuna da varılmamalıdır⁸⁴.

Buna karşın **soyut tehlike suçlarında** kanun koyucu, bazı belirli davranışları doğrudan doğruya tehlikeli olarak kabul etmekte ve bunları başkaca bir koşula bağlı kalmaksızın yasaklamaktadır⁸⁵. Dolayısıyla burada bir insan davranışından kaynaklanan tehlike, suçun unsuru olmamakta sadece kanun koyucuyu

⁸⁰ Alman öğretisinde bazı yazarlar, burada ayrıca yaratılan somut tehlikeli hareketin suçun oluşumu için yeterli olup olmadığına yahut tehlike durumunun ortaya çıkmasının da gerekip gerekmediğine dayalı bir ayrıma dayanmaktadırlar. Bu görüş için bkz. **Zieschang**, Frank: Die Gefährdungsdelikte, (Kölner Kriminalwissenschaftliche Schriften; B. 27), Duncker& Humblot, Berlin, 1998, s. 54 vd; Bu görüşe yönelik eleştirel bir değerlendirme için bkz. **Hefendehl**, Roland: Kollektive Rechtsgüter im Strafrecht, Heymann, 2002, s. 161 vd.

⁸¹ **Heinrich**, s. 59 kn. 163.

⁸² **Holland-Hoffmann**, Klaus: Strafrecht Allgemeiner Teil, 2. Bs., Mohr Siebeck, Tübingen, 2011, s. 18 kn. 52.

⁸³ **Heinrich**, s. 59 kn. 163. Konuya dair ayrıntılı açıklamalar için bkz. **Schönke-Schröder/Heine-Bosch**, Strafgesetzbuch Kommentar, 29. Bs., C. H. Beck, Münih, 2014, Vorb. 306 ff. StGB, kn. 3.

⁸⁴ **Sch-Sch/Heine-Bosch**, 29. Bası, 2014, Vorb. 306 ff. StGB, kn. 3.

⁸⁵ **Sch-Sch/Heine-Bosch**, 29. Bası, 2014, Vorb. 306 ff. StGB, kn. 4; aynı yönde bkz. **Hoffmann-Holland**, s. 18 kn. 52; **MüKoStGB, Radtke**, Henning, Cilt 5, 2. Bs., C. H. Beck, Münih, 2014, Vorb. §§ 306 ff. kn. Soyut tehlike suçları dogmatik teorilerine dair ayrıntılı ve kapsamlı açıklamalar için bkz. **Anastasopoulou**, Ionna: Deliktstypen zum Schutz Kollektiver Rechtsgüter, Münchener Universitätsschriften Band 196, C. H. Beck, Münih, 2005, s. 63 vd.; **Graul**, Eva: Abstrakte Gefährdungsdelikte und Präsumtionen im Strafrecht, Strafrechtliche Abhandlungen. Neue Folge, Band 69, Duncker&Humblot, Berlin, 1991, s. 144 vd.; **Hefendehl**, s. 157 vd.

harekete geçiren motif/saik olmaktadır. Bu suç tipinde kanun koyucu, belirli bir davranış biçimini genel olarak öyle tehlikeli kabul etmedir ki, artık bir tehlikenin fiilen ortaya çıkması gerekliliğini aramamalıdır⁸⁶. Bu noktada soyut tehlike suçlarının, somut tehlike suçlarından farkı, failin davranışına muhatap bir suç konusunun (objesinin) varlığı veya güvenliği bakımından etkin bir şekilde, fiille karşı karşıya kalmamasıdır. Bu nedenle de soyut tehlike suçlarında tipik davranış, tehlike şeklinde tanımlanan bir neticenin ortaya çıkmasına gerek olmaksızın, münhasıran ilgili hareket veya durumun bizzat kanun tarafından genel tehlikelilikleri nedeniyle yasaklanması olarak karşımıza çıkar. Buna karşın kanun koyucu, soyut tehlike suçlarında az rastlanmayan bir biçimde, sadece belirli bir davranış şeklinin soyut tehlikeliliğinden hareket etmekle yetinmez ve fakat bunun yanında yasaklanan tehlikeli davranışı daha da somutlaştırma gereği duyar. Bu ikinci suç grubu bakımından, somut olayı yargılamakta olan hâkim, kanun düzenlemesinde kendisine yer verilen ve belirli bir tehlikelilik unsuruna bağlı faktörler bakımından yapması gereken değerlendirmede, faile ait davranışın gerçekleştiği haliyle ilgili hukuksal değere zarar vermeye elverişli olup olmadığını tespiti çalışır. Elverişliliğin mevcudiyetine dair bu irdelemede, davranışın yoğun etkilerinden değil; genelleştirilmiş objektif ölçütlerden hareket edil-melidir. Zira burada belirleyici olan davranışın tehlikeliliğinin derecesidir. Özetle ifade etmek gerekirse, soyut tehlike suçlarında yapılan ikili ayırmada, kanun koyucunun davranışın tehlikeliliği bakımından belirleyici bütün unsurlara doğrudan kanunda bizzat kendisinin yer verdiği suçlar ile, kanun koyucunun yapmış olduğu düzenlemede yer verdiği ve içeriği olayı yargılayan hakim tarafından genel ilkeler ışığında doldurulacak tehlikeye uygunluk kavramını ihtiva eden düzenlemeler bulunmaktadır. Bu ikincisinde kanun koyucu, yargılamayı gerçekleştiren hakime bir değerlendirme/takdir alanı bırakmaktadır⁸⁷. Öğretide, kısmi somutlaştırma içeren düzenleme yapıları itibariyle saf soyut tehlike suçlarından ayrılan bu suç türüne “**elverişlilik suçları**”⁸⁸ veya “**potansiyel tehlike suçları**”⁸⁹ denilmektedir. Son tahlilde elverişlilik suçları da, soyut tehlike suçları olmakla birlikte; bunlarda somut davranış bakımından hâkim tarafından tespiti şart olan tehlikelilik derecesi, bir risk durumunun ortaya çıkarılmasına kadar uzanabilmektedir⁹⁰.

Gürültüye neden olma suçu yukarıda da ifade ettiğimiz üzere doktrinde somut tehlike suçu olarak nitelendirilmektedir. Bu yazarlara göre suçun oluşabilmesi için gürültüye maruz kalan kişinin sağlığı açısından bir tehlikenin ortaya

⁸⁶ **Heinrich**, s. 59 kn. 164.

⁸⁷ **Sch-Sch/Heine-Bosch**, 29. Bası, 2014, Vorb. 306 ff. StGB, kn. 4.

⁸⁸ **Roxin**, Claus: Strafrecht Allgemeiner Teil I, s. 359; **Graul**, s. 116; **Hefendehl**, s. 159 vd.; **Heinrich**, s. 59 kn. 165.

⁸⁹ **Fischer**, Thomas: Strafgesetzbuch Mit Nebengesetzen, C. H. Beck, Münih, vor §13 kn. 19.

⁹⁰ **Sch-Sch/Heine-Bosch**, 29. Bası, 2014, Vorb. 306 ff. StGB, kn. 4.

çıkması yeterli olup sağlığın bozulması gibi bir şart aranmamaktadır⁹¹. Ancak bu doğrultudaki bir görüş ise gürültünün başkalarının sağlığını bozmaya elverişli olması suçun oluşumu bakımından yeterlidir yönünde fikir beyan etmesine rağmen, aynı paragrafta devamla gürültüye maruz kalan kişinin sağlığının tehlikeye düşmüş olmasını da aramakta ve kanaatimizce kendi içerisinde çelişkili hale gelmektedir⁹². Yargıtay da suçun oluşması bakımından başkalarının sağlığına zarar vermeye elverişli gürültünün yeterli olduğu yönünde kararlar vermektedir⁹³. Bu kapsamda Yargıtay 4. CD, vermiş olduğu 27.3.2013 tarihli bir kararında yargılamaya konu olayda ortaya çıkan gürültünün seviye olarak insan sağlığına zarar vermeye elverişli olması nedeniyle verilen mahkûmiyet kararını onayarak, bireyler açısından bir tehlike oluşturup oluşturmadığının araştırılmasına gerek görmemiştir⁹⁴. Doktrindeki benzer bir görüş de gürültü kirliliği

⁹¹ Güneş, s. 293; Gezgin-Kayan, s. 116; Özcan, s. 579; Yaşar/Gökcan/Artuç, s. 5621; Yenerer-Çakmut, s. 108; Yokuş-Sevük, Gürültü, s. 374.

⁹² Yaşar/Gökcan/Artuç, s. 5621.

⁹³ “TCK’nın 183’teki suç somut tehlike suçudur. Suçun oluşması için gürültüye maruz kalan kişinin sağlığının bozulması gerekmez, gürültünün insan sağlığını tehlikeye düşürmeye elverişli olması yeterlidir.”, Yarg. 18. CD, E. 2015/39835, K. 2017/14320, T. 5.12.2017; “TCK’nın 183. maddesinde suç olarak tanımlanan gürültünün insan sağlığının zarar görmesine “elverişli” olması gerektiği kabul edilmiştir. Bu durumda “elverişlilik” ibaresinin, insan sağlığının zarar görmesi ihtimalini, zarar vermeye uygun olmayı ifade ettiği, dolayısıyla suçun tehlike suçu olarak düzenlendiği, suçun oluşumu için somut zararın gerçekleşmesi gerekmediği kabul edilmelidir.”, Yarg. 4. CD, E. 2013/30354, K. 2015/1453, T. 19.1.2015. E.T. 31.03.2018. www.kazanci.com. Yarg. 18. CD., E. 2016/15421, K. 2017/2171, T. 27.2.2017.(UYAP).

⁹⁴ “İncelenen somut olayda; sanığın işletmeciliğini yaptığı ve yerleşim bölgesi içerisinde yer alan otelinin açık alanında, gece 02:00 sıralarında yapılan denetim ve ölçüm neticesinde, Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliğinin 24/a bendinde belirtilen seviyenin üzerinde müzik yayını yapıldığının ve gürültü seviyesinin aşıldığının tespit edildiği, bu nedenle Çevre Kanunu’nun 20/h maddesi uyarınca hakkında İl Çevre ve Orman Müdürlüğünce idari para cezası yaptırımı uygulanarak ayrıca TCK’nın 183. maddesi uyarınca işlem yapılması için ihbarda bulunduğu, sanık hakkında gürültüye neden olma suçundan açılan kamu davasının yapılan yargılaması sırasında, mahkemece sanığın eyleminin başkalarının sağlığını ihlal edici nitelikte olup olmadığının belirlenmesi için bilirkişi raporu alındığı, ...Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi ... tarafından düzenlenen 02/03/2011 tarihli bilirkişi raporunda, görevlilerce tespit edilen gürültü seviyesinin, yönetmelikte belirlenen miktarların üzerinde olduğu, yerleşim bölgesinde gece saatlerinde sürekli olarak bu gürültüye maruz kalan kişilerde, fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik olumsuz etkiler oluşturabileceğinin belirtildiği, mahkemece rapor, tanık beyanları ve tespit tutanakları birlikte değerlendirilerek, sanığın eyleminin başkalarının sağlığının zarar görmesine elverişli olacak nitelikte bulunması nedeniyle, TCK’nın 183. maddesi uyarınca cezalandırıldığı anlaşılmıştır./26/04/2006 tarihli 5491 sayılı Kanun’un 14. maddesi ile değişik, Çevre Kanununun 20. maddesinin son fıkrasında “Bu maddenin uygulamasında Türk Ceza Kanunu ile diğer kanunların, fiilin suç oluşturması haline ilişkin hükümleri saklıdır.” hükmüne yer verilmesi ayrıca Kabahatler Kanunu’nun 15/3. maddesine göre, bir fiil hem suç hem de kabahat ise suçtan dolayı işlem yapılacağı belirtilmesi ve yargılama aşamasında alınan bilirkişi raporunda, yönetmeliğin üzerinde tespit edilen gürültünün yerleşim bölgesindeki kişilerde fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik olumsuz etkiler bırakacağı belirtilmiş olması karşısında,

sonucu bir zararın ortaya çıkmasının aranmamasını olumlu bulmakta; fakat gürültünün zarar vermeye elverişli olup olmadığının tespitinin kuşkulu olduğunu ifade etmektedir⁹⁵. Elverişlilik bahsinde de belirttiğimiz üzere gürültünün zarar vermeye elverişli olup olmadığı noktasında bilirkişiye başvurulması gerekir⁹⁶. Son olarak doktrinde bir diğer görüşe göre suç tipi potansiyel tehlike suçudur⁹⁷.

Gürültüye neden olma suçunun somut tehlike suçu olduğu yönündeki görüşlere katılmadığımızı ifade etmek isteriz. Zira gürültüye neden olma suçu açısından TCK m. 183'te mağdur açısından bir somut tehlikenin ortaya çıkması aranmamaktadır. Ayrıca yargı uygulaması ve öğretide isabetli bir şekilde belirtildiği üzere sadece kanunlarda belirtilen yükümlülüklerle aykırı gürültüye neden olunması yeterli değildir. Gürültünün kişilerin sağlığını bozmaya elverişli olması da gerekmektedir. Dolayısıyla hâkim, fiilin işlenmesinden sonra ikinci bir değerlendirme yapacaktır. Bu değerlendirmede hareketin elverişliliği olay sonrasına göre ortaya konacaktır. Yapılan ikinci değerlendirme somut bir tehlikeye yönelik değildir. Bu sebeple gürültüye neden olma suçu somut tehlike suçu olarak değerlendirilmemelidir.

Gürültünün niteliği kişilerin sağlığına zarar verecek düzeyde olmadığı takdirde kabahate ilişkin düzenlemeler dikkate alınmalıdır⁹⁸. Gürültünün salt teknik düzenlemelere veya standartlara aykırı olması suçun oluşumu bakımından yeterli olmayacaktır. Bu sebeple gürültünün kişilerin sağlığına zarar verebilecek nitelikte olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir⁹⁹. Yargıtay Ceza Genel Kurulu da vermiş olduğu 29.5.2007 tarihli bir kararında; kurusıkı tabanca ile havaya ateş açma fiilinin KK m. 36'da düzenlenen gürültü kabahatini oluşturduğuna hükmetmiştir¹⁰⁰. Benzer şekilde maytap patlatılması¹⁰¹, geceleyin inşaatta çalışılarak gürültü yapılması Yargıtay tarafından gürültü kabahati olarak değerlendirilmiştir¹⁰².

TCK'nın 183. maddesinin gerekçesi de göz önünde bulundurularak, mahkemenin gürültüye neden olma suçuna yönelik uygulamasının hukuka uygun olduğu anlaşılmıştır." Yarg. 4. CD, E. 2012/21910, K. 2013/8802, T. 27.3.2013. ET. 31.3.2018. <http://www.kazanci.com>.

⁹⁵ **Yılmaz-Turgut**, Nükhet: Çevre Politikası ve Hukuku, İmaj Yayınevi, Ankara, 2009, s. 322.

⁹⁶ Yarg. 18. CD, E. 2016/15421, K. 2017/2171, T. 27.2.2017. Aynı yönde bkz. Yarg. 18. CD, E. 2015/13033, K. 2016/12044, T. 1.6.2016; Yarg. 18. CD, E. 2015/13060, K. 2016/8837, T. 27.4.2016; Yarg. 4. CD, E. 2013/30354, K. 2015/1453, T. 19.1.2015. ET. 31.03.2018. <http://www.kazanci.com>.

⁹⁷ **Aygörmez-Uğurlubay**, s. 471.

⁹⁸ **Özcan**, s. 579.

⁹⁹ **Gezgin-Kayan**, s. 116.

¹⁰⁰ YCGK, E. 2007/8-109, K. 2007/115, T. 29.5.2007. ET. 31.3.2018. <http://www.kazanci.com>. Aynı yönde bkz. Yarg. 8. CD, E. 2017/20905, K. 2017/12886, T. 20.11.2017; Yarg. 8. CD, E. 2017/21928, K. 2017/14309, T. 14.12.2017 (UYAP).

¹⁰¹ Yarg. 8. CD, E. 2016/7578, K. 2016/10867, T. 28.11.2016 (UYAP).

¹⁰² Yarg. 2. CD, E. 2007/5637, K. 2007/8990, T. 18.6.2007, Karar metni için bkz. **Yaşar/Gökcan/Artuç**, s. 5622.

e. Gürültüye Neden Olma

Kanuni düzenlemede fiil “gürültüye neden olma” şeklinde yer almıştır. Dolayısıyla gürültüye neden olan her türlü faaliyet diğer koşulları da taşıması halinde madde kapsamında değerlendirileceğinden serbest hareketli bir suçtur¹⁰³. Gürültünün kaynağının bu kapsam bir önemi bulunmamaktadır. Fail gürültüyü bizzat kendisi yapabileceği gibi bir araç veya hayvan vasıtasıyla da gerçekleştirebilir¹⁰⁴. Gürültüye neden olma fiili ani olarak işlenebileceği gibi mütemadi olarak da işlenebilir. Mütemadi olarak işlenmesi halinde temadinin kesilmesi aralıklarının zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilmesi için doğru tespit etmek gerekir. Zira bazı hallerde baştaki suç işleme iradesi yenilenmiş olabilir.

Düzenlemede gürültüye “neden olma” ifadesinin düzenlenmiş olmasından hareketle bazı yazarlar suç tipinin ihmali hareketle¹⁰⁵ de işlenebileceğini belirtmektedirler¹⁰⁶. Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında iş yerinde ses izolasyonu yapmayan kişinin gürültüye neden olma suçunu işlediğine hükmetmiştir¹⁰⁷.

Gürültünün uzun süre devam etmesinin veya kısa bir süreliğine ortaya çıkmış olmasının bir önemi bulunmamaktadır. Ancak doktrinde bir görüş gürültünün uzun süre devam etmesini, gürültüye sık sık veya sürekli maruz kalınması gerektiği ileri sürülmüştür¹⁰⁸. Yazar bu düşüncesini gürültünün sağlığı bozmaya elverişli olması gerektiğinden yola çıkarak ileri sürmektedir. Ancak şiddetli bir gürültünün ani veya tek bir defa kişiye uygulanması halinde de sağlığa zarar verici nitelikte olabilir. Dolayısıyla elverişliliğin kabulü için, gürültüye uzun süre maruz kalınması gerekli değildir. Fakat dB değeri itibarıyla kısa süreli

¹⁰³ Güneş, s. 293; Gezgin-Kayan, s. 116; Yaşar/Gökcan/Artuç, s. 5622; Yılmaz, s. 43; Yenerer-Çakmut, s. 107; Aygörmez-Uğurlubay, s. 473; Yokuş-Sevük, Gürültü, s. 373.

¹⁰⁴ Güneş, s. 294; Özcan, s. 580; Yılmaz, s. 43; Yenerer-Çakmut, s.107; Aygörmez-Uğurlubay, s. 473.

¹⁰⁵ İcrai olarak düzenlenen suç tiplerinin, TCK'nın genel hükümler bahsinde ihmali hareketin icrai harekete eşdeğerliliğine ilişkin bir düzenleme bulunmaması nedeniyle ihmali hareketle işlenip işlenemeyeceği konusu doktrinde tartışmalıdır. Bu tartışmalar için bkz. Kanbur, Mehmet Nihat: “Türk Ceza Kanununda Mevcut Hükümler Çerçevesinde İhmal Suretiyle İcra Suçlarına İlişkin Sorunlar Üzerine Değerlendirmeler”, CHD, Y. 7, S. 18, Nisan 2012, ss. 31-74, s. 31 vd. Yargıtay ise failin konutundaki köpeğin havlamasına engel olmama ve iş yerinde ses izolasyonu yapmamayı diğer koşulları taşıması halinde gürültüye neden olma kapsamında değerlendirmektedir. Yarg. 4. CD, E. 2012/8722, K. 2012/18431, T. 25.9.2012; Yarg. 4. CD, E. 2012/17482, K. 2012/18402, T. 25.9.2012 sayı ve tarihli kararlar için bkz. Yokuş-Sevük, Gürültü, s. 373.

¹⁰⁶ Hafizoğulları/Özen, s. 61; Özcan, s. 580; Yaşar/Gökcan/Artuç, s. 5622; Yokuş-Sevük, Gürültü, s. 373. Doktrinde Gezgin-Kayan ise suçun icrai bir suç olduğunu, ihmal suretiyle işlenemeyeceğini, ihmal suretiyle icrai olarak somut olay şartlarına göre mümkün olabileceğini belirtmektedir. Gezgin-Kayan, s. 115-116; Yılmaz, s. 41; Yenerer-Çakmut, s. 107; Aygörmez-Uğurlubay, s. 471.

¹⁰⁷ Yarg. 4. CD, E. 2012/17482, K. 2012/18402, T. 25.9.2012. ET. 1.4.2018; <http://www.kazanci.com>.

¹⁰⁸ Özcan, s. 579; Aygörmez-Uğurlubay, s. 473.

maruz kalınan gürültüler kişilerin sağlığını bozmaya elverişli olmayabilir. Bu neviden bir gürültünün ancak uzun süre maruz kalındığı zaman kişilerin sağlığı açısından zararlı olacağı zaten gürültünün elverişliliği bakımından söz konusu durum dikkate alınacaktır. Ancak genel olarak gürültünün uzun süre devam etmesinin aranması ise kanaatimizce isabetli değildir.

B. Suçun Manevi Unsurları

Gürültüye neden olma suçu kasten işlenebilir. Kanunda suç tipinin taksirli hali düzenlenmemiştir. Bu kapsamda failin ilgili kanunlarda yer alan yükümlülüklerine aykırı olarak gürültü çıkardığını bilmelidir. Suç doğrudan kastla işlenebileceği gibi olası kastla da işlenebilir¹⁰⁹. Fail ilgili kanunlarda yer alan yükümlülüklerle aykırı hareket ettiğini de bilmelidir¹¹⁰.

C. Hukuka Aykırılık Unsuru

Hukuka aykırılık fiilin hukuk düzeni ile çelişmesini ifade etmektedir. Bu sebeple hukuka aykırılığın yokluğunu tespit ederken sadece Ceza Kanunu'na bakmamız yeterli değildir. Zira fiil bakımından diğer düzenlemelerde bir hukuka uygunluk nedeni mevcut olabilir. İnceleme konumuz suç tipi açısından kanunda hukuka aykırılığa ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır.

Suç topluma karşı suçlar arasında düzenlendiğinden ilgilinin rızasının hukuka uygunluk nedeni olarak uygulanabilirliği bulunmamaktadır¹¹¹. Meşru savunma ise kişinin kendisine karşı gerçekleştirilen veya gerçekleştirilmesi ya da tekrarı muhakkak bir saldırıyı def etmek amacıyla saldırganı rahatsız edecek düzeyde ses çıkarması halinde meşru savunmanın diğer koşullarının bulunması şartıyla gündeme gelebilir¹¹². Aynı şekilde TCK m. 24/1'de düzenlenen kanun emrini ifayı meydana getirebilecek türden (siren, alarm vb) gürültüler de, insan sağlığını bozmaya elverişli dahi olsalar, hukuka aykırı olmayacaktır.

IV. KUSURLULUK

Kusurluluk açısından genel prensipler geçerlidir. Ancak kişinin bir hayvan saldırısı karşısında tehlikeyi bertaraf etmek amacıyla başkalarının sağlığını bozacak düzeyde gürültü yapması halinde failin zorunluluk halinden yararlandırılması gerekmektedir¹¹³.

¹⁰⁹ Aynı yönde bkz. *Gezgin-Kayan*, s. 118; *Özcan*, s. 580; *Yaşar/Gökcan/Artuç*, s. 5623; *Yenerer-Çakmut*, s. 114; *Aygörmez-Uğurlubay*, s. 476; *Yokuş-Sevük*, Gürültü, s. 375.

¹¹⁰ *Aygörmez-Uğurlubay*, s. 476; *Yokuş-Sevük*, Gürültü, s. 375.

¹¹¹ *Yılmaz*, s. 44; *Aygörmez-Uğurlubay*, s. 476; *Yokuş-Sevük*, Gürültü, s. 375.

¹¹² Aksi yönde bkz. *Yokuş-Sevük*, Gürültü, s. 375.

¹¹³ *Yılmaz* ise zorunluluk halinin bir hukuka uygunluk nedeni olduğunu belirtmek suretiyle söz konusu olasılığı hukuka aykırılık bahsinde değerlendirmektedir. *Yılmaz*, s. 44. Zorunluluk halinin uygulanabileceği hk. *Aygörmez-Uğurlubay*, s. 476; *Yokuş-Sevük*, Gürültü, s. 376.

V. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

A. Teşebbüs

Failin işlemeyi kastettiği ve fakat elinde olmayan nedenlerle icra hareketlerini tamamlayamadığı veya neticenin meydana gelmediği durumda teşebbüs söz konusudur. İnceleme konumuzu oluşturan gürültüye neden olma suçu bakımından teşebbüs hükümlerinin uygulanabilirliği kabul edilmektedir. Buna göre gürültüye neden olmakla suç tamamlanmasına rağmen bazı hallerde gürültüye kaynaklık edecek davranışı gerçekleştirmek üzere iken failin yakalanması halinde teşebbüs söz konusudur¹¹⁴. Biz gürültüye neden olma suçunu soyut tehlike suçunun bir görünüm şekli olan potansiyel tehlike suçu olarak kabul ediyoruz. Fail kişilerin sağlığını bozmaya elverişli gürültü çıkarma noktasında icraya başladığı ve fakat elinde olmayan nedenlerle icra hareketlerini tamamlayamadığı durumlarda teşebbüs hükümlerinin uygulanması gerektiğini düşünmekteyiz.

B. İştirak

İştirak bakımından inceleme konusu suç tipi bir özellik arz etmez. Suç tipi kanunda tek bir fail tarafından işlenebilecek şekilde düzenlenmiştir. Ancak birden fazla kişinin suça katkısı söz konusu olursa genel prensipler çerçevesinde bu kişilerin statüleri belirlenecektir.¹¹⁵

C. İçtima

Gürültüye neden olma suçu topluma karşı suçlar arasında düzenlendiğinden mağduru toplumu oluşturan bireylerdir. Bu sebeple aynı suç işleme kararının icrası kapsamında birden fazla kez gürültüye neden olunması halinde zincirleme suç hükümleri uygulanır¹¹⁶. Yapılan tek bir gürültü ile birden fazla kişinin sağlığının tehlikeye atılmış olması halinde zincirleme suç hükümleri uygulanamayacaktır¹¹⁷. Zira suçun mağduru toplumu oluşturan bireylerin tamamı olduğundan failin tek bir hareketi sonucu birden fazla kişinin sağlığının tehlikeye düşse bile ortada tek bir suç vardır. Zira suçun birden fazla kez işlenmesi veya birden fazla kişiye karşı işlenmesi durumu gerçekleşmemektedir.

¹¹⁴ Hafizoğulları/Özen, s. 62; Aynı yönde bkz. Güneş, s. 294; Yaşar/Gökcan/Artuç, s. 5623; Yılmaz, s. 45; Yenerer-Çakmut, s. 115; Yokuş-Sevük, Gürültü, s. 376; Aygörmez-Uğurlubay, s. 476; *Gezgin-Kayan* ise suçun teşebbüs aşamasında kalıp kalmayacağının somut olaya göre belirlenmesi gerektiğini belirtmektedir. Ancak vermiş olduğu örnekler ise gürültü bakımından icra hareketi niteliğinde değildir. *Gezgin-Kayan*, s. 118.

¹¹⁵ Aynı yönde bkz. Yaşar/Gökcan/Artuç, s. 5624; Yenerer-Çakmut, s. 116; Yokuş-Sevük, Gürültü, s. 377; Yılmaz, s. 46.

¹¹⁶ Aygörmez-Uğurlubay, s. 477; Yokuş-Sevük, Gürültü, s. 377.

¹¹⁷ Yaşar/Gökcan/Artuç, s. 5624, Aksi yönde bkz. Aygörmez-Uğurlubay, s. 477; Ancak yazarı bir paragraf sonra “Gürültüye neden olma suçundan birden fazla kişiye karşı işlenirse, tek bir suç oluşacaktır.” demek suretiyle çelişkiye düşmektedir. Ayrıca gürültüye neden olma *tek bir hareketle* birden fazla kişiye karşı işlendiği durumda tek bir suçtan bahsedilecektir.

Gürültünün kişilerin sağlığına zarar vermeye elverişli olması suçun işlenmesi bakımından yeterlidir. Ayrıca bireylerin sağlığının zarar görmesi aranmaz. Ancak gürültü nedeniyle kişilerin sağlığı bozulabilir. Yani somut bir zarar ortaya çıkabilir. Bu durumda kişiye karşı gerçekleştirilen kasten yaralama suçu ile gürültüye neden olma suçu arasında ilişkinin farklı neviden fikri içtima şeklinde kurulacağı belirtilmektedir¹¹⁸. Yine doktrinde bu gibi hallerde gerçek içtima hükümlerinin uygulanacağı ve failin her bir suçtan ayrı ayrı cezalandırılacağı ileri sürülmüştür¹¹⁹.

VI. SUÇUN UNSURLARI DIŞINDA KALAN DİĞER HUSUSLAR

A. Yaptırım

Gürültüye neden olma suçu bakımından kanunda iki aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası öngörülmüştür. Adli para cezası ile hapis cezası seçimlik olarak öngörüldüğünden her ikisinin birlikte uygulanması mümkün değildir. Hâkimin belirlemiş olduğu somut ceza her halde (zincirleme suç hükümleri nedeniyle 3/4 artırımı hariç) 2 yıldan daha az olacağından hükmün açılanmasının geri bırakılması kararı verilebilecektir.

B. Muhakemeye İlişkin Hususlar

İnceleme konusu suç tipi re'sen soruşturulan ve kovuşturulan bir suçtur. Mağduru toplumu oluşturan bireyler olduğundan kanun koyucu suç tipini şikayete bağlı kılmamıştır. Gürültü nedeniyle bizzat zarar gören kimse olduğu takdirde CMK m. 237 ve devamı uyarınca katılma hakkı tanınmalıdır. Suç tipi için öngörülen ceza iki aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası olduğundan görevli mahkeme asliye ceza mahkemesidir.

VII. SONUÇ

İnsan hayatının giderek karmaşıklaştığı ve teknolojik ilerlemelerin durdurulamaz bir hale geldiği günümüzde, gürültü ve bunun beraberinde insan yaşamının kalitesinde meydana getirdiği olumsuz etkiler, bu alanda yasal düzenlemelerin gerekliliğini şart koşturmaktadır. Buna karşın kanun koyucumuz birçok alanda olduğu gibi, burada da sorunlarla mücadelede “son çare” olarak başvurulması gereken, ceza hukuku araçlarına doğrudan başvurma yöntemini tercih etmiştir. Kanun koyucumuzun bu -bizce- hatalı tercihi ve buna bağlı olarak ilgili

¹¹⁸ Gezgin-Kayan, s. 119.

¹¹⁹ Yaşar/Gökcan/Artuç, s. 5621, 5624; Yenerer-Çakmut, s. 116; Yılmaz, s. 46; Özcan ise bir kimsenin sağlığının gürültü ile bozulması halinde failin, hem taksirle yaralama hem de gürültüye neden olma suçlarından sorumlu olacağını belirtmektedir. Özcan, s. 579. Aygörmez-Uğurlubay ise kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunun da söz konusu olduğu hallerde fikri içtima (TCK m. 44) kuralının uygulanacağını belirtmektedir. Aygörmez-Uğurlubay, s. 477.

düzenlemede kanun yapma tekniğine uygun olmayan yöntemleri tercih etmesi, ortaya sembolik kanun yapma tekniği denilen durumu çıkarmıştır. Nitekim TCK'da kendisine yer verilen 183'üncü madde düzenlemesinin, gerek Çevre Kanunu ve gerekse Kabahatler Kanununda konuya ilişkin yer alan düzenlemelerle bağlantısı dikkatten kaçmış ve uygulamada sıkıntıları beraberinde getirmiştir. Kaldı ki, her neviden gürültüyü ceza normunun kapsamına almak, kanaatimizce isabetli olmadığı gibi, kanun düzenlemesinin uygulanma kabiliyetini de esaslı ölçüde sınırlamaktadır. Nitekim gürültü kirliliğine dair Alman Ceza Kanunu düzenlemesine bakıldığında (§ 325a StGB), her neviden gürültünün değil, münhasıran sınai veya işletmesel faaliyetlere dayalı gürültülerin, bu faaliyetlerin gerçekleştiği alanların dışında bulunan, insanların sağlığına zarar vermeye elverişli olması halinde, düzenleme kapsamında gürültü olarak kabul edildiği görülecektir. Bunun dışındaki gürültüler münhasıran düzene aykırılık olarak kabul edilmekte ve bu çerçevede takibatı gerçekleştirilmektedir. Kaldı ki, Alman kanun koyucu, gürültüye dair ceza hukuku düzenlemesinde her ne kadar kapsam alanını daraltmış gibi görünse de, suçun taksirli halini de kabul ederek (düzenlemenin 3'üncü fıkrası), insan sağlığını hiçe sayan sınai ve işletmesel gürültülere karşı gerekli korumayı da sağlamış olmaktadır.

Kanaatimizce gürültü, doğadan uzaklaşan/uzaklaştırılan günümüz insanının yaşam kalitesini ve standartını düşüren yapısı nedeniyle, kendisiyle mücadele edilmesi gereken bir fenomendir. Bir yandan ekonomik ve teknolojik büyüme hedeflenirken, öte yandan insan ve çevre sağlığından ödün verilmemeli ve "yeşil büyüme" tercih edilmelidir. Bu çerçevede, gürültüyle mücadelede etkin yöntemlerin ceza hukukundan ziyade, dinamik yapısı ve etkinliği itibarıyla idari ajanlar aracılığıyla gerçekleştirilebileceği kanaatindeyiz. Buna karşın, hiç şüphesiz ki, ceza hukukunun müdahale etmesini gerekli kılacak neviden bilhassa sınai ve ticari faaliyetlere dayalı gürültülerin varlığı halinde, ceza hukuku enstrümanları devreye girmek durumundadır. Ancak bunu sağlayabilmek için, mevcut yasal düzenlemenin eksiklik ve çelişkileri giderilmeli ve bilhassa da, ceza hukuku-idare hukuku bağlantısı düzgün bir şekilde işletilmelidir.

KAYNAKÇA

- Alıcı**, Süheyla Suzan: Kent-Çevre-Hukuk, Seçkin, Ankara, 2011.
- Anastasopoulou**, Ionna: Deliktstypen zum Schutz Kollektiver Rechtsgüter, Münchener Universitätschriften Band 196, C. H. Beck, Münih, 2005.
- Artuk**, M. Emin/**Gökçen**, Ahmet/**Yenidünya**, A. Caner: Ceza Hukuku Özel Hükümler, 14.Bs., Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- Artuk**, Mehmet Emin: “Çevrenin Kasten Kirletilmesi Suçu (TCK m.181”, Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi ve Çevreye Karşı Suçlar Paneli (Ed. Murat Balcı) Seçkin, Ankara, 2012.
- Atladi**, Ramazan Barış: Amsträgerstrafbarkeit im Umweltstrafrecht, Rechtsvergleichende Analyse der Rechtslage in Deutschland und der Türkei, Peter Lang, Frankfurt am Main, 2011.
- Aygörmez-Uğurlubay**, Gülsün Ayhan: Çevreye Karşı Suçlar, Yetkin, Ankara, 2015.
- Balcı**, Murat: “Çevrenin Taksirle Kirletilmesi Suçu (TCK m.182)”, Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi ve Çevreye Karşı Suçlar Paneli (Ed. Murat Balcı) Seçkin, Ankara, 2012.
- Bayraktar**, Köksal: Çevrenin Korunması ve Türk Hukuku, Seha L. Meray’a Armağan, C. I, SBF Basın ve Yayın Yüksek Okulu Basımevi, Ankara, 1981, ss. 68-78.
- Bozkurt**, Yavuz: Çevre Sorunları ve Politikaları, 3.Bs., Ekin, Bursa, 2013.
- Çokadar**, Hulusi/**Türkoğlu**, Aziz/**Gezer**, Kudret: “Çevre Sorunları”, Çevre Bilimi (Ed. Mustafa Aydoğdu/Kudret Gezer), Anı Yayıncılık, Ankara, 2009.
- Eisele**, Jörg: Strafrecht Besonderer Teil I, 2. Auflage, W. Kohlhammer, Stuttgart, 2012.
- Ertaş**, Şeref: Çevre Hukuku, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, No:78, İzmir, 1997.
- Ertürk**, Hasan: Çevre Politikası, Ekin, Bursa, 2011.
- Fischer**, Thomas: Strafgesetzbuch Mit Nebengesetzen, C. H. Beck, Münih.
- Frister**, Helmut: Strafrecht Allgemeiner Teil, 4. Auflage, C. H. Beck, München, 2009.
- Gezgin-Kayan**, Rahşan Bengi: “Gürültüye Neden Olma/Gürültü Kirliliği”, CHD, Y. 3, S. 7, Ağustos 2008.
- Görmez**, Kemal: Türkiye’de Çevre Politikaları, Gazi Büro, Ankara, 1991.
- Graul**, Eva: Abstrakte Gefährungsdelikte und Präsumtionen im Strafrecht, Strafrechtliche Abhandlungen. Neue Folge, Band 69, Duncker&Humblot, Berlin, 1991.

- Grop**, Walter: Strafrecht Allgemeiner Teil, 4. Auflage, Springer, Heidelberg, 2015.
- Güler**, Çağatay/**Çobanoğlu**, Zakir, Gürültü: Aydoğdu Ofset, Ankara, 1994.
- Güneş**, Ahmet M.: Çevre Hukuku, XII Levha, İstanbul, 2015.
- Hafizoğulları**, Zeki/**Güngör**, Devrim: “Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi”, in: TBB Dergisi, S. 69, Y. 2007, ss. 21-51.
- Hafizoğulları**, Zeki/**Özen**, Muharrem: Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Toplum Karşı Suçlar, US-A Yayıncılık, Ankara, 2012.
- Hefendehl**, Roland: Kollektive Rechtsgüter im Strafrecht, Heymann, 2002.
- Heinrich**, Bern: Strafrecht Allgemeiner Teil I, W. Kohlhammer Yayınevi, 2. Baskı, Stuttgart, 2010.
- Holland-Hoffmann**, Klaus: Strafrecht Allgemeiner Teil, 2. Bs., Mohr Siebeck, Tübingen, 2011.
- Kanbur**, Mehmet Nihat: “Türk Ceza Kanununda Mevcut Hükümler Çerçevesinde İhmal Suretiyle İcra Suçlarına İlişkin Sorunlar Üzerine Değerlendirmeler”, CHD, Y. 7, S. 18, Nisan 2012, ss. 31-74.
- Kaplan**, Mahmut/**Kantarci**, Nurullah: “Protection Of Environment In Turkey Through Criminal Law”, Contemporary Issues In Social Sciences And Humanities (Ed. William H. Taylor), London&İstanbul, 2017 s. 292-296.
- Kaplan**, Mahmut: İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu, Seçkin, Ankara 2018.
- Keleş**, Ruşen/**Ertan**, Birol: Çevre Hukukuna Giriş, İmge, Ankara, 2002.
- Kloepfer**, Michael/**Vierhaus**, Hans-Peter/**Hellriegel**, Mathias: Umweltstrafrecht, 2. Auflage, Verlag C. H. Beck München, 2002.
- Koca**, Mahmut/**Üzülmez**, İlhan: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 8. Bs. Seçkin, Ankara, 2015.
- Lienert**, Katarina: “Bestimmtheit und Fehleranfälligkeit von Blankettverweisungen auf europäisches Recht im Marktmissbrauchsrecht”, HRRS 2017/6, s. 265-271. ET. 21.5.2018
- Münchener Kommentar zum StGB, Radtke, Henning, Cilt 5, 2. Bs., C. H. Beck, Münih, 2014.
- Özbek**, Veli Özer/**Kanbur**, M. Nihat/**Doğan**, Koray/**Bacaksız**, Pınar/**Tepe**, İlker: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Bs. Seçkin, Ankara, 2015.
- Özcan**, Onur: “Türk Hukukunda Çevre Suçları”, Uğur Alacakaptan Armağanı, C.1, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2008.
- Puig**, Santiago Mir: “Legal Goods Protected by the Law and Legal Goods Protected by the Criminal Law as Limits to the State’s Power to Criminalize Conduct”, in: New Criminal Law Review: An International and Interdisciplinary Journal, Vol. 11, No. 3 (Summer 2008), ss. 409-418, (İngilizce’ye çeviren: Luis E. Chiesa).

- Rengier**, Rudolf: Strafrecht Allgemeiner Teil, 3.Auflage, C. H. Beck, 2011.
- Rengier**, Rudolf: Strafrecht Besonderer Teil II, 15.Auflage, C. H. Beck, C. H. Beck, 2014, (Rengier, B-II).
- Sakarya**, Enes: Gürültünün Çalışma Hayatına Etkileri ve Bir İnşaat Şantiyesinde Gürültü Analiz Çalışması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2016.
- Saliger**, Frank: Umweltstrafrecht, Verlag Franz Vahlen, München, 2012.
- Schönke-Schröder/Heine-Bosch**: Strafgesetzbuch Kommentar, 29. Bs., C. H. Beck, Münih, 2014.
- Şen**, Ersan: Çevre Ceza Hukuku, Kazancı, İstanbul, 1994.
- Toroslu**, Nevzat: “Doğal Çevrenin Kirlenmesi ve Ceza Hukuku”, in: Prof. Dr. Akif Erginay’a 65. Yaş Armağanı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, Yay. No: 460, ss. 149-190.
- Ulusoy**, Ali D.: “Çevre Kirlenmesinin Oluşmasından Sonraki Aşamada Medeni Hukuk, Ceza Hukuku ve İdare Hukuku Çözümlerine Genel Bir Bakış”, AÜHF, 1993, Cilt 43, S. 1-4, ss. 125-142.
- Üçışık**, H. Güzin/Üçışık, H. Fehim: Çevre Hukuku, Ötüken, İstanbul, 2013.
- Ünver**, Yener/Nuhoğlu, Ayşe: Federal Almanya Çevre Ceza Hukuku, Beta, İstanbul, 1999.
- Wessels**, Johannes/Hettinger, Michäl: Strafrecht Besonderer Teil I, 38. Neu Auflage, C.F. Müller, Heidelberg, 2014.
- Yalçın**, A. Zafer: Yeşil Büyüme - Çevre Kirliliği ve Eşitsizliklere Karşı Yeni Bir Büyüme Paradigması - , Ekin, Bursa, 2017.
- Yaşar**, Osman/Gökcan, Hasan Tahsin/Artuç, Mustafa: Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, C4, 2.Bs., Adalet, Ankara, 2014.
- Yenerer-Çakmut**, Özlem: Kişilerin Huzur ve Sükununu Bozma ve Gürültüye Neden Olma Suçları, Beta, İstanbul, 2014.
- Yılmaz**, Murat: Kişilerin Huzur ve Sükûnunu Bozma, Legal, İstanbul, 2017.
- Yılmaz-Turgut**, Nükhet: Çevre Politikası ve Hukuku, İmaj Yayınevi, Ankara, 2009.
- Yokuş Sevük**, Handan: Çevre Hukuku Doğal Çevrenin Korunması, Adalet, Ankara, 2013.
- Yokuş-Sevük**, Handan: “Gürültü Kirliliğine Neden Olma Suçu (TCK m.183)”, Nur Centel’e Armağan, MÜHF-HAD, S. 19/2, 2013 (Yokuş Sevük, Gürültü).
- Zieschang**, Frank: Die Gefährdungsdelikte, (Kölner Kriminalwissenschaftliche Schriften; KKS 27), Duncker&Humblot, Berlin, 1998.